

Na temelju članka 29. točka 2. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 39/03, 22/06 i 43/10), članka 7. točke 2. Odluke o organiziranju i funkcioniranju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih nepogoda i drugih nesreća na području općine Odžak („Službeni glasnik Općine Odžak“, broj: 1/08.), člana 16. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine FBiH“, broj: 64/09), i članka 35. točka 7. Statuta općine Odžak („Službeni glasnik općine Odžak“, broj: 2/09), Općinsko vijeće Odžak na sjednici održanoj _____.godine, donosi:

PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE ODŽAK ZA PERIOD OD 2016 DO 2020 GODINE

I UVODNE NAPOMENE

U procesu razvoja i izgradnje sistema zaštite i spašavanja i unapređenja provedbe Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Odžak, ovaj program predstavlja okvirni i osnovni dokument kojim će se odrediti smjerovi razvoja kroz provedbu konkretnih akcijskih planova i prioriteta i uskladiti i funkcionalno objediniti rješenja nosilaca planiranja, naročito u ostvarivanju prevencije i postizanja spremnosti za odgovor na prirodne i druge nesreće na području općine.

Programom razvoja Općine i drugim planskim dokumentima koji će biti doneseni, osigurati će se neprekidan planski proces razvoja cjelovitog sistema zaštite i spašavanja na području Općine, čime će se:

- unaprijediti provođenje Zakona o zaštiti i spašavanja i drugih zakonskih i podzakonskih propisa koji uređuju tu oblast,
- stvoriti uvjeti za dugoročno planiranje reorganizacije i razvoja struktura civilne zaštite, njihovo opremanje, obuhvaćanje i uvježbavanje za provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja,
- osigurati će se racionalna, ravnomjerna, ekonomična i efikasna upotreba snaga i sredstava u akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara,
- osigurati će se bolja sigurnost ljudi i imovine na području Općine, te uvjeti za brži i efikasniji oporavak od posljedica nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća
- stvoriti će se potrebne pretpostavke za blagovremeno pružanje pomoći i susjednim i drugim općinama pogođenim djelovanjem prirodnim i drugim nesrećama, uz uspostavljanje međusobnih odnosa koji će omogućiti da općina Odžak zatraži i dobije pomoć drugih općina, ako bude ugrožena djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
- osigurati će se pravovremeno, stručno i efikasno izvršavanje zadataka iz oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara

Ovaj program razvoja sadrži slijedeća pitanja:

1. Politiku razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Odžak,
2. Strateške pravce razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara sa akcijskim planovima njihove realizacije,

3. Posebne dokumente o sadašnjem stanju razvoja sistema zaštite i spašavanja i načinu realizacije zadataka iz Programa razvoja po pojedinim oblastima.

II POLITIKA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE ODŽAK

1. Vizija i ciljevi razvoja

Program razvoja zaštite spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Općini Odžak treba da polazi od postojećeg stanja i ključnih problema sustava zaštite i spašavanja, prepoznajući pri tome buduće ciljeve razvoja zaštite i spašavanja, uspostavljajući vezu između sadašnjosti i budućnosti, kako bi se ostvario željeni cilj.

Postojeća-operativna stručna tijela, službe i postrojbe civilne zaštite, integrirati sa ostalim elementima kao što su protupožarna zaštita i vatrogastvo, zaštita od poplava, spašavanje na vodi, higijensko epidemiološke službe, zdravstvene ekipe u okviru službi hitne pomoći, oružane snage, MUP i policija kao i druge pravne osobe čija je djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje, kako bi se postigla veća pripravnost i spremnost za uspješan odgovor na razne prijetnje od prirodnih i drugih nesreća.

1.1. Vizija razvoja

Donošenjem Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća zakonodavna i izvršna vlast, pravne osobe i građani općine stekli su pravo i obvezu izgradnje sistema zaštite i spašavanja ljudi, materijalnih dobara i okoliša od prirodnih i drugih nesreća. Na osnovu toga postojeće strukture u općini dužne su u okviru svoje redovne djelatnosti zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara i okoliša tretirati kao najvažnije pitanje održivog razvoja u skladu sa ovim zakonom i drugim zakonskim i provedbenim propisima.

Zaključcima iz Procjene ugroženosti općine Odžak od prirodnih i drugih nesreća ukazuje se na nužnost provođenja planskih preventivnih i operativno stručnih mjera zaštite i spašavanja, za postizanje spremnosti u odgovoru na prijetnje od prirodnih i drugih nesreća i opasnosti kod svih nosilaca planiranja i zakonodavne i izvršne vlasti, pravnih osoba i građana.

Materijalno – tehničkim opremanjem operativnih snaga, edukacijom stožera civilne zaštite za rukovođenje u prirodnim i drugim nesrećama i osoba za vođenje akcija zaštite i spašavanja, uspostavom odgovarajućeg sistema obrazovanja za potrebe zaštite i spašavanja i razvojem svjesnosti o kulturi zaštite i spašavanja kod građana u mjestima gdje žive i rade, omogućit će se smanjenje utjecaja prirodnih i drugih nesreća i onemogućiti gubitak ljudskih života kao i šteta u materijalnim dobrima i okolišu.

U provođenju sustava zaštite spašavanja sukladno zakonskim i drugim odredbama osigurati njegovu transparentnu i učinkovitu dugoročnu izgradnju koja će biti adekvatna našim potrebama i procijenjenim prijetnjama a rukovodeći se programskim ciljevima.

1.2. Ciljevi razvoja

Uvažavajući dosadašnja iskustva iz proteklog razdoblja, pored prethodno iznesenih elemenata vizije razvoja izvode se slijedeći ciljevi:

- Uspostavljanje sistema zaštite i spašavanja koji će biti u stanju djelovati i odgovoriti na sve potencijalne opasnosti i zadovoljiti potrebe građana na smanjenju utjecaja prirodnih i drugih nesreća na život i zdravlje ljudi, materijalna dobra i okoliš,

- Organiziranje službi zaštite i spašavanja iz pravnih lica čija je djelatnost podudarna ili slična potrebama u zaštiti i spašavanju i koji imaju odgovarajuće resurse na području općine. Ukoliko ne postoje uvjeti za osnivanje službi zaštite i spašavanja od pravnih osoba osnovati jedinice civilne zaštite specijalizirane namjene,
- Definirati i izgraditi podesnu strukturu snaga za zaštitu i spašavanje čija će okosnica biti pravne osobe koje se u okviru redovne djelatnosti bave nekim od poslova zaštite i spašavanja i posjeduju visok nivo spremnosti, a ostale parcijalne kapacitete harmonizirati (nevladin sektor, udruženja građana, vatrogastvo, protiv požarna zaštita, radio-amaterstvo, zaštita na vodi i pod vodom i sl.) i njihovu djelatnost u cijelosti integrirati u jedinstven sistem zaštite i spašavanja kako ne bi dolazilo do dupliranja poslova i rasipanja resursa,
- Osigurati potreban stupanj suradnje svih nositelja planiranja kroz primjenu raspoloživih mehanizama, kako bi oblast zaštite i spašavanja postala sastavni dio svih politika planova i programa,
- Uložiti sve napore na organizaciji i izgradnji sustava zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara koje će biti djelotvoran i prilagodljiv određenoj situaciji.

2. Osnovna načela i opredjeljenja

Sve aktivnosti koje su vezane za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara moraju se provoditi sukladno načelima međunarodnog humanitarnog prava kao i međunarodnog prava o zaštiti ljudi životinja, kulturnih dobara i okoliša od opasnosti, utjecaja prirodnih i drugih nesreća, te u duhu preuzetih međunarodnih obaveza kao i načelima proisteklih iz Zakona o zaštiti i spašavanju i drugim propisima iz ove oblasti.

Osnovna opredjeljenja u oblasti zaštite i spašavanja su:

- Svaki građanin ima pravo na zaštitu i spašavanje, ako je zbog prirodne i druge nesreće ugrožen njegov život, zdravlje i imovina,
- Zaštita i spašavanje ljudskih života, u slučaju prirodne i druge nesreće, ima prednost pred svim drugim zaštitnim i spasilačkim djelatnostima,
- Svako fizičko i pravno lice ima pravo i obvezu samostalno i skupa sa drugim provoditi zaštitu od prirodnih i drugih nesreća,
- Općina je kao jedinica lokalne samouprave izravno odgovorne za provođenje zaštite i spašavanja na svom području,
- Preventivne mjere moraju imati prednost nad svim oblicima planirane zaštite od prirodnih i drugih nesreća,
- Građanima moraju biti dostupne informacije o opasnostima, zaštiti i mogućnostima njihovog sudjelovanja u odlučivanju o načinu ostvarivanja zaštite od prirodnih i drugih nesreća,
- Podaci o opasnostima, planovima, mjerama i aktivnostima za zaštitu i spašavanje su javni,
- Svaki punoljetni građanin mora obavijestiti najbliži operativni centar civilne zaštite, policiju i odgovarajuću službu o svakoj opasnosti ili prirodnoj i drugoj nesreći odmah kada je uoči ili za nju sazna,
- Svako fizičko i pravno lice je odgovorno za provođenje zaštite i spašavanja u slučaju prirodnih i drugih nesreća,
- Općina mora putem operativnog centra civilne zaštite i sredstava javnog informiranja, obavijestiti stanovništvo o opasnostima i načinu zaštite i upoznati ih s planovima zaštite i spašavanja i pravilima ponašanja u slučaju prirodne i druge nesreće,
- Fizička i pravna lica dužna su pravovremeno izvršiti sve predviđene mjere zaštite svojih objekata i zaposlenika od eventualnog nastanka prirodne ili druge nesreće,

- Snage i sredstva za zaštitu i spašavanje organiziraju se zavisno od procjene ugroženosti i usklađene potrebe na nivou općine, kantona i federacije i moraju biti organizirane, opremljene i osposobljene tako da se u slučaju prirodne i druge nesreće mogu odazvati u što kraćem roku,
- Službe zaštite i spašavanja organiziraju se za obavljanje onih zadataka zaštite i spašavanja za koje nisu razvijeni kapaciteti u okviru redovne djelatnosti u institucijama i ustanovama,
- Jedinice civilne zaštite organiziraju se po prostornom i funkcionalnom načelu, a mogu i u kombinaciji oba načela,
- Pripadnici snaga za zaštitu i spašavanje imaju pravo na zaštitu pri radu o čemu brinu organi koji su ih osnovali i koji direktno njima komanduju,
- Rješenja i postupci iz planova zaštite i spašavanja moraju biti jednostavni, jasni i razumljivi,
- Općina po pravilu brine za pomoć, odnosno socijalnu zaštitu samo onim pojedincima koji je sami sebi ne mogu osigurati. Ta pomoć po pravilu je besplatna.

3. Područja zaštite sustava zaštite i spašavanja

Planiranje razvoja sustava zaštite i spašavanja u cilju suprotstavljanja prirodnim i drugim nesrećama je koristan i isplativ način da se osigura učinkovito suočavanje s posljedicama djelovanja tih nesreća. Brzo i učinkovito djelovanje operativnih snaga zaštite i spašavanja uz dobro provedenu suradnju i koordinaciju, odnosno upravljanje u prirodnim i drugim nesrećama, može spasiti mnoge živote, smanjiti socijalno-ekonomske, političke i sigurnosne poremećaje, spriječiti lanac naknadnih nesreća, koje mogu izazvati i veće posljedice od utjecaja prirodne ili druge nesreće koja se već dogodila.

Programom razvoja uspostavlja se međuresorna suradnja nositelja planiranja, veza između različitih stručnih profesionalnih i dragovoljnih skupina i ukazuje na elemente njihovog zakonskog i funkcionalnog djelovanja u produciranju mogućnosti novog, prikladnog odgovora društvene zajednice na prirodne i druge nesreće.

Od Programa razvoja ne očekuje se da će omogućiti upravljanje i operativni razvoj namjenskih kapaciteta zaštite i spašavanja za slučaj prirodnih i drugih nesreća, ali se očekuje smjer i pravac izgradnje i integriranje elemenata u jedinstven sustav zaštite i spašavanja koji omogućuje vladama, organizacijama, zajednicama i ovlaštenim pojedincima i građanima da brzo i učinkovito odgovore na prirodne i druge nesreće.

Djelovanje prirodnih i drugih nesreća razlikuju se po načinu iskazivanja, razinama i vrsti izazvanih oštećenja, geografskom obujmu, rasporedu izazvanih šteta i stupnju upozorenja koji se može očekivati. Ali načini odgovora, uključeni nositelji planiranja (ministarstva i druga tijela uprave), sektori-oblasti, konceptualni resursi po vrsti i obujmu, protok informacija, način ostvarivanja komunikacijsko-informacijske podrške upravljanju u prirodnim i drugim nesrećama i drugi dijelovi hitnog reagiranja zajednice, svakako se podudaraju.

Suština razvoja zaštite i spašavanja treba biti usmjeren postizanju uspješnog odgovora na prirodne i druge nesreće, spašavanju života, skrbi za beskućnike, ostvarivanju mjera oporavka i održanju kontinuiteta umješnog upravljanja u prirodnoj i drugoj nesreći na pogođenom području.

Petogodišnjim Programom razvoja omogućuje se uobičajeno godišnje planiranje, izrada planova zaštite i spašavanja temeljem važnih podataka iz Procjene ugroženosti, nadzor i odgovornost nad provođenjem i kontinuirane popravke postojećih rješenja u odnosu na promijenjene okolnosti, mjesto zbivanja, jačinu i točne osobine hitnosti kojima će trebati upravljati.

Multidisciplinarnost sadržaja mjera zaštite i spašavanja, prisutna fragmentacija nositelja zaštite i spašavanja, podložnost, način, obujam i vrste posljedica od prirodnih i drugih nesreća i sposobnost odgovora na izazove prirodnih i drugih nesreća, upućuju određenje strateških područja razvoja sustava zaštite i spašavanja čiji je središnji stup razvoja u osiguranju kontinuiteta upravljanja u tim uvjetima.

Uključivanje područja razvoja u ciklus upravljanja u situacijama prirodnih i drugih nesreća je s namjerom da se osigura društvena, stručna i znanstvena usmjerenost prema zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od višestrukih posljedica koje te nesreće sobom nose.

Strateško programiranja i planiranja razvoja sustava zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara se stručno, metodski i logički podrazumijeva u okviru dvije faze, i to:

3.1. FAZA SMANJENJA RIZIKA KOJI PRETHODI PRIRODNOJ I DRUGOJ NESREĆI

3.1.1. Područje prevencije od prirodnih i drugih nesreća

3.1.2. Područje ublažavanja kao dio područja prevencije

3.1.3. Pripravnost (spremnost) za odgovor na izvanredne situacije

3.2. FAZA ODGOVORA I OPORAVKA NAKON PRIRODNE ILI DRUGE NESREĆE OBUHVAĆA:

3.2.1. Odgovor

3.2.2. Oporavak

3.1. FAZA SMANJENJA RIZIKA KOJI PRETHODI PRIRODNOJ I DRUGOJ NESREĆI

3.1.1. Područje prevencije od prirodnih i drugih nesreća

Mjera prevencije kao razvojno područje zaštite i spašavanja jeste centralna točka aktivnosti nositelja planiranja institucija javne vlasti, pravnih osoba i građana u pripremama društvene zajednice za odgovor na izazove prirodnih i drugih nesreća.

Osnovni cilj prevencije od prirodnih i drugih nesreća, u djelokrugu rada i odgovornosti svih nositelja planiranja je sprječavanje, onemogućavanje i smanjenje rizika i izvora ugrožavanja, te sprječavanje i ublažavanje posljedica tih nesreća.

Temeljem zakona nadležni su subjekti, jednako kao i građani, obvezni su planirati i provoditi prevenciju od prirodnih i drugih nesreća.

Mjere prevencije ostvaruju se kroz programe i planove zaštite od prirodnih i drugih nesreća u okviru razvojnih ciklusa za pojedine djelatnosti:

- Planiranja održivog razvoja društvene zajednice na svim razinama državne strukture;
- Najprikladnije politike državnog upravljanja u prirodnim i drugim nesrećama;
- Prikladnim zakonodavstvom o zaštiti i spašavanju;
- Planiranjem u zaštiti i spašavanju (planovi zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća).

Provođenje preventivnih mjera, sukladno zaključcima iz Procjene ugroženosti, osobito je važno:

- U oblasti zakonodavstva;
- U oblasti zaštite zdravlja ljudi (epidemije);
- U oblasti planiranja prostornog razvoja, građenja i urbanizma (zaštita od potresa, rušenja, odrona, klizanja i slijeganja tla);
- U oblasti zaštite okoliša, šuma i voda, bilja i biljnih proizvoda (upravljanje otpadom, biljne bolesti i štetočine, požari, poplave, prelijevanje brana na akumulacijama, protugradna zaštita, oluja i mraz);

- U oblasti energetike i industrije (eksplozije, plinova i opasnih tvari);
- U oblasti protupožarne zaštite i vatrogastva (šumski i drugi požari, eksplozije plinova i opasnih tvari);
- U oblasti zaštite životinja i namirnica životinjskog podrijetla (epizootije, zoonoze);
- U oblasti radijacijske, kemijske i biološke zaštite (radijacijsko i drugo onečišćenje zraka, vode i tla);
- U oblasti prometa i komunikacija u cestovnom, željezničkom i zračnom prometu)
- Rizici uslijed visokog snijega i velikih snježnih nanosa;
- Rizik od mina i neeksplozivnih ubojitih sredstava.

3.1.2. Područje ublažavanja kao dio područja prevencije

Učinci prirodne i druge nesreće proizvode izravne i neizravne posljedice kako po ljude tako i po materijalna dobra, a zaustavljanje jednih ne znači da druge neće nastaviti štetno djelovati.

Zadaća Programa razvoja uglavnom podrazumijeva poduzimanje stručnih mjera usmjerenih na smanjenje sila udara, rušilačkog djelovanja prirodne ili druge nesreće na području naše općine, u cilju zaštite ljudi i materijalna dobra.

Područje ublažavanja zapravo je nastavak pojačanja prevencije primjenom konkretnih mjera i aktivnosti, koje se dijele na:

- a) Razvoj zakonskog okvira,
- b) Financijski poticaji usmjereni na promoviranje strukturalnih mjera ili ublažavanja, tehničku pomoć, olakšice osiguranja, porezne olakšice itd.,
- c) Obuka i obrazovanje,
- d) Izgradnja i razvoj upravnih i stručnih institucija,
- e) Instaliranje sustava za operativne centre civilne zaštite,
- f) Svjesnost javnosti.

Postojeće građevinsko-tehničke stručne mjere ublažavanja direktno su u funkciji učinkovite zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara i razvijaju se na temelju:

- a) Odgovarajućeg prostornog planiranja,
- b) Procjene fizičkih sila koje mogu nastati potencijalnim opasnostima od prirodnih nesreća,
- c) Planiranje i analiza mjera da bi se odoljelo takvim silama,
- d) Umijeće građenja s odgovarajućom kontrolom i nadzorom.

Ovim preventivnim mjerama se doprinosi kvaliteti izgradnje objekata koji će biti otporni na sile izazvane prirodnim nesrećama što će omogućiti:

- a) Izgradnju građevina koje će biti otporne na fizičke sile izazvane prirodnim nesrećama (potresima, poplavama, snježnim nanosima, jakim vjetrovima, itd.),
- b) Ojačavanje postojećih građevina da bi ih učinili još otpornijim na fizičke sile prirodnih nesreća.

3.1.3. Pripravnost (spremnost) za odgovor na izvanredne situacije

Područje razvoja pripravnosti (spremnosti) države ili društvene zajednice podrazumijeva postizanje stanja boljeg od prethodnog ili zatečenog u odnosu na probleme upravljanja prirodnim i drugim nesrećama.

Zahtjevom za postizanjem pripravnosti (spremnosti), kao razvojnim područjem zaštite i spašavanja omogućuje se nositeljima planiranja brzo i učinkovito djelovanje u odgovorima na izazove prirodnih i drugih nesreća.

Prirodne i druge nesreće, bez obzira na stupanj razvijenosti sustava zaštite i spašavanja, skoro redovito iznenade nositelje planiranja u državi i društvu i uvijek su kompliciranije nego što se to predvidi u procjenama ugroženosti.

Razvojno usmjerenje pripravnosti/spremnosti treba fokusirati na najosjetljivije komponente i to:

- a) Organizaciju i planiranje, što sadrži: jasnu i sveobuhvatnu politiku u sustavu zaštite i spašavanja, kvalitetne i održive propise o prirodnim i drugim nesrećama, kvalitetne dokumente po mjerama zaštite i spašavanja, obučavanje i osposobljavanje, jasnu i funkcionalnu organizacijsku strukturu snaga, efikasan sustav upravljanja u situacijama prirodnih i drugih nesreća, pouzdane procjene za aktivnosti pripravnosti u situacijama prirodnih i drugih nesreća, okvir za planiranje, posebno za žurni odgovor, kao što je evakuacija stanovništva ili njegovo privremeno premještanje u sigurna područja,
- b) Resursi, pod kojima podrazumijevamo objekte i sustave za upozoravanje i operativno vođenje akcija zaštite i spašavanja, točnu i ažurnu specifikaciju resursa koji će se koristiti, opremu, sredstva i zalihe, logističke centre,
- c) Koordinaciju kao visok stupnja pripravnosti i napora u vođenju akcija zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća kroz upozorenje, opasnost i predostrožnost u upravljanju u prirodnim i drugim nesrećama,
- d) Mobilnost i pripravnost operativnih centara civilne zaštite za situacije prirodne i druge nesreće,
- e) Osposobljenost i svjesnost javnosti o rizicima, opasnostima i nesrećama, psihološke i druge kompenzacijske mjere učinaka pritiska prirodne i druge nesreće.

Pripravnost i spremnost su u praktičkom smislu jedinstveno razvojno područje sustava zaštite i spašavanja, međusobno ovisni i povezani od čije kvalitete ovisi operacije razvojnog područja odgovora na prirodne i druge nesreće.

U razvojnom pogledu nameće se posebna potreba za sljedećim elementima spremnosti:

- a) Obukom za usavršavanjem,
- b) Uspostavom sustava ranog upozoravanja,
- c) Izgradnjom specijaliziranih komunikacijskih sustava za potporu upravljanju procesom u prijenosu govora i podataka,
- d) Uspostavom baze podataka značajnih za zaštitu i spašavanje,
- e) Osiguravanjem potrebnih zaliha za ublažavanje posljedica, faze oporavka nakon prirodne ili druge nesreće,
- f) Vježbe simulacije – provjere planova zaštite i spašavanja,
- g) Prosljeđivanje ažuriranih tehničkih informacija vezanih za pojedine opasnosti itd.

Navedeni elementi su aktivnosti spremnosti zbog toga što su oni praktično organizacija postojećih općih resursa ili informacija koje bi zadovoljile potrebe upravljanja u situacijama prirodnih i drugih nesreća.

U normalnim uvjetima, ovi resursi zadovoljavaju druge redovite potrebe, dok programi pripravnosti osiguravaju prilagođavanje ili prečišćavanje ovih funkcija kako bi bile spremne za korištenje u situacijama prirodnih i drugih nesreća.

3.2. FAZA ODGOVORA I OPORAVKA NAKON PRIRODNE ILI DRUGE NESREĆE OBUHVAĆA

3.2.1. Odgovor

Osnovna zadaća ukupnih društvenih priprema za zaštitu i spašavanje jeste postizanje sposobnosti odgovora (reakcije, intervencije) na izazove prirodnih i drugih nesreća. Mjere odgovora (interventne mjere) su one koje se poduzimaju neposredno prije (nakon uzbunjivanja) ili poslije udara prirodne i druge nesreće usmjerene ka spašavanju života i zaštiti imovine i sagledavanju trenutačnih šteta nastalih na početku te nesreće.

Operacije odgovora (interventne mjere) izvode se u krajnje teškim uvjetima nametnutim silom destrukcije, teško se realiziraju, zahtijevaju velika požrtvovanja ljudstva, osigurane resurse, prethodno planiranje i programiranje, organiziranost, obučenost i uvježbanost snaga i operativno stručnih tijela za upravljanje procesom.

Učinkovitim odgovorom na stanje prirodne i druge nesreće postiže se smanjenje broja nastradalih, olakšavanje teškoća i patnji, povrat osnovnih uvjeta potrebnih za život i funkcioniranje sustava državne zajednice.

Temeljem navedenog, glavni vidovi odgovora (interventnih mjera) u situacijama prirodnih i drugih nesreća ogledaju se u sljedećem:

- a) Pokretanje interventnog sustava,
- b) Analiza i procjena,
- c) Spašavanje života, vlasništva i okoliša,
- d) Spašavanje ljudi zarobljenih u ruševinama, na vodi, pod vodom,
- e) Trijaža, liječnička pomoć, hospitalizacija, medicinska evakuacija i skrb za žrtve,
- f) Evakuacija osoba sa pogođenog područja,
- g) Gašenje požara i zaustavljanje ispuštanja opasnih tvari,
- h) Organizacija smještaja za stradale (žurne popravke kuća, smještaj u šatore, škole, hotele, športske dvorane i sl.),
- i) Organizacija ishrane žrtava prirodne ili druge nesreće i djelatnika spasilačkih postrojbi i službi, distribucije artikala hrane, osnovnih životnih namirnica i odjeće, procjene zaliha i šteta na prehrambenom fondu
- j) Osposobljavanje ulaznih i izlaznih putova, raščišćavanje ključnih prometnica, priprema heliodroma i sl. (omogućiti kružni promet unutar pogođenog područja),
- k) Uspostavljanje komunikacija i veza (radio i TV, telefonske, mobilne i informacijske veze),
- l) Opskrba pitkom vodom i strujom,
- m) Organizacija neprestanih zdravstvenih i higijensko-epidemioloških operacija,
- n) Informiranje javnosti i rad s medijima/informacijsko upravljanje/,
- o) Organizacija pojačanih mjera zaštite imovinske i osobne sigurnosti, javnog reda i mira na ugroženom području,
- p) Građevinske operacije na uklanjanju nestabilnih elemenata oštećenih građevina koji predstavljaju opasnost po ljude ili druge građevine,
- q) Praćenje situacije kod stanovništva pogođenog prirodnom ili drugom nesrećom, pronalaženje nestalih osoba i ponovno spajanje obitelji,
- r) Održavanje morala stanovništva.

Navedeni vidovi učinkovitog odgovora u vođenju akcija zaštite i spašavanja zahtijevaju:

- a) Sveobuhvatne informacije o pripravnosti/spremnosti (politička usmjerenja, nositelji planiranja, organizacija, resursi i obučenost),
- b) Pravodobno i prikladno aktiviranje sustava odgovora, (planovi, pripravnost, aktiviranje i dr.),
- c) Stručno koordiniranje operacija odgovora (/vođenje akcija zaštite i spašavanja),

- d) Alternativne komunikacije i veze,
- e) Pregled stanja, analiza i procjena,
- f) Kvalitetno i odgovorno upravljanje informacijama,
- g) Plansku evakuaciju.

U provođenju operacija odgovora (interventnim mjerama) pojavljuju se ozbiljni problemi na koje u razdoblju priprema za zaštitu i spašavanje u okviru područja prevencije, pripravnosti/spremnosti treba obratiti izrazitu pozornost, i to:

- Nepostojanje ili neprikladnost kontingentnih planova ili konceptualnih resursa i logističkih centara,
- Funkcionalno neizgrađena pripravnost/spremnost,
- Pravno, organizacijski i tehnički nedostaci kod upozoravanja na opasnosti,
- Stupanj organiziranosti, usklađenosti i razvijenosti i sposobnosti aktiviranja pojedinih elemenata ili cjeline sustava odgovora,
- Fizički, psihološki, socijalno-sigurnosni, zatim ekonomske posljedice učinaka i pritiska udara prirodne ili druge nesreće,
- Teškoće u procjenjivanju i evidenciji šteta i konceptualizaciji procjene o potrebama,
- Netočne i/ili nekompletne informacije iz ankete o stanju stanovništva na pogođenom području,
- Spajanje ljudi (u pogođenom području),
- Slabo upravljanje informacijama,
- Neodgovarajući artikli koji se dostavljaju i računaju kao pomoć,
- Slaba koordinacija operacija odgovora/interventnih mjera/,
- Nedostajuću i nedovoljnu svjesnost javnosti,
- Prihvat međunarodne pomoći.

3.2.2. Oporavak

Oporavak je postupak kojim se društvena i državna zajednica pomaže u postizanju odgovarajuće razine funkcioniranja nakon prirodne i druge nesreće na stanje prije nesreće ili u nekim slučajevima, na stanje bolje od onog prije nesreće.

Promatrajući razvoj ovoga područja zaštite i spašavanja treba imati na umu da se proces oporavka može produžiti na 5 do 10 godina, pa čak i više, čemu se mora prilagoditi i planiranje i programiranje ukupne konsolidacije i stabilizacije.

Usmjerena razvojnog područja oporavka jeste postizanje stabilizacije stanja na području pogođenom prirodnom ili drugom nesrećom, koja je u odnosu na izravnu operativnu funkciju sustava zaštite i spašavanja života, zdravlja ljudi i materijalnih dobara, najvažnija. Ostale faze oporavka: rehabilitacija i rekonstrukcija su takve aktivnosti koje se mogu izvršavati u okviru redovite djelatnosti, nakon faze saniranja stanja, pa Program razvoja ih neće posebno obrađivati.

Oporavak po pravilu ovisi od uspješnosti odgovora na prirodne i druge nesreće jednako kao što učinkovita prevencija, ublažavanje i pripravnost ovise od naučenih lekcija nakon odgovora i oporavka.

Posebnu pozornost glede oporavka treba posvetiti analizi stanja nakon prirodne ili druge nesreće s ciljem:

- saniranja stanja,
- rehabilitacija osoba pogođenih učinkom prirodne ili druge nesreće,
- prioritetna rekonstrukcija građevina

Za saniranje stanja osigurati:

- analizu šteta i procjenu potreba, prioritete i potrebno vrijeme reakcije u pružanju pomoći ugroženim ljudima i materijalnim dobrima,
- sanaciju ključnih službi (zdravstvene, komunalne, epidemiološko- higijenske, građevinske, transportne, elektrodistributivne, i dr.),
- žurnu popravku kuća, stambenih i drugih objekata koji se mogu popraviti,
- privremeni smještaj ugroženog stanovništva, dostava artikala ishrane i osnovnih životnih potrepština,
- operacije raščišćavanja.

4. Provedba

Uvažavajući činjenicu da Politika razvoja proizlazi iz Procjene ugroženosti, te da su zaključci iz Procjene ugroženosti sastavni dio Programa razvoja, najvažniji dio Politike razvoja čini provedba zaključaka iz Procjene ugroženosti i utvrđene politike u ovoj oblasti.

5. Utvrđivanje strategije razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara

Za ostvarivanje Politike razvoja, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju na području općine, odgovorni su Općinsko vijeće, općinski načelnik i općinske službe za upravu.

Strategija razvoja uključuje konkretne provedbene korake, razvojne programe i projekte, aktivnosti i inicijative s odgovarajućim opisima, nositelje realizacije, rokove, procjenu potrebnih resursa i očekivane učinke realizacije.

Službe za upravu općine dužne su osigurati koordinaciju djelovanja i provedbu ciljeva postavljenih Politikom razvoja i Strategijom razvoja.

Odgovornost općine na provedbi Politike razvoja ogleda se u osiguranju uvjeta razvoja sistema zaštite i spašavanja osiguranjem odgovarajuće organizacije, kadrova i materijalnih resursa.

6. Financiranje Programa razvoja

U Zakonu o zaštiti i spašavanju u poglavlju „financiranje civilne zaštite“, od članka 179. do 184. precizno su predviđeni izvori sredstava kao i područja ulaganja sredstava iz posebnih naknada.

Na temelju članka 180. Zakona o zaštiti i spašavanju, sredstva potrebna za realizaciju programa i projekata iz odgovarajućih akcijskih planova osigurat će se iz:

- proračunskih sredstava nositelja planiranja u okviru redovitog planiranja za potrebe redovite djelatnosti, u načelu kao dio preventivnih i strukturalnih mjera prije nastanka prirodne ili druge nesreće, kao i za otklanjanje posljedica prirodne ili druge nesreće;
- posebna proračunska sredstva koja izdvajaju vlada županije i općine (minimum 0,5 % i 1% od godišnjeg društvenog proizvoda) sukladno Procjeni ugroženosti;
- sredstava pravnih osoba, iz osiguranja, dobrovoljnih priloga, međunarodne pomoći i drugih izvora utvrđenih Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim zakonima;
- po osnovu posebne naknade na neto plaće 0,5%, iz sredstava koja pripadaju županiji i jedinici lokalne samouprave, a na temelju godišnjeg plana korištenja sredstava zaštite i spašavanja.

Navedeni izvori sredstava i njihov planirani iznos utvrđeni su u posebnom elementu Programa razvoja pod nazivom: „Pregled očekivanih troškova sa izvorima financiranja“.

Imajući u vidu visok stupanj ugrožavanja, dosadašnju razinu razvoja sustava zaštite i spašavanja, predviđajuća sredstva neće biti dostatna u ovome razvoju, za osiguranje zadovoljavajuće razine osposobljenosti i spremnosti za odgovor na prirodne i druge nesreće. Iz tih razloga ovisno, o ekonomskom razvoju i dodatnim mogućnostima

izvršna i zakonodavna vlast na svim razinama će nastojati sukladno Procjeni ugroženosti, osigurati fondacije za razvoj zaštite i spašavanja radi integriranja u jedinstven sustav sposoban za učinkovit odgovor na izazove prirodnih i drugih nesreća.

III STRATEŠKI PRAVCI RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA SA AKCIJSKIM PLANOVIMA NJIHOVE REALIZACIJE

Strateški pravci razvoja zaštite i spašavanja i njihovi akcijski planovi realizacije su osnova ostvarivanja vizije razvoja sistema zaštite i spašavanja.

Strategija razvoja potencira vjetovanje održivog razvoja usklađivanjem ciljeva zaštite i spašavanja s dugoročnim socijalno-sigurnosnim i ekonomskim interesima ostvarivanja privrednog i socijalno-sigurnosnog napretka uz dugoročno očuvanje života i zdravlja ljudi, materijalnih dobara i okoliša. Strategija razvoja se zalaže za uvođenje zaštite i spašavanja u sve strateške planove i integraciju područja razvoja zaštite i spašavanja.

Strategija razvoja nudi razumijevanje načina ostvarenja opredjeljenja definiranih u Politici razvoja, u kojoj je za svaki strateški cilj jedinstveno utvrđeno slijedeće:

- Osvrt na sadašnje stanje,
- Razvojna vizija,
- Osnovni strateški pravci za ostvarivanje vizije,
- Akcijski plan kroz specifikaciju konkretnih akcija koje treba poduzeti prema strateškim pravcima.

Osvrt na sadašnje stanje sadržan je i obrađen u Procjeni ugroženosti, tako da se u strateškim pravcima ukratko ukazuje na razloge izbora strateškog pravca u toj oblasti u odnosu na one koje nisu prioritet ili čiji je stupanj razvoja zadovoljavajući.

Nosioci realizacije ovih strateških pravaca utvrđeni su u procjeni ugroženosti, s tim da su u akcijskim planovima realizacije strateških pravaca naznačeni konkretni nosioci.

Razvojna vizija razrađena je tako da su pored sadašnje normativne uređenosti koja trenutno osigurava provođenje preventivnih mjera predviđene i dodatne mjere koje treba poduzeti u oblasti zakonodavstva, određenih ulaganja u građevinske i druge objekte, objekte infrastrukture i opremanja koja bi mogla dovesti do ublažavanja posljedica, ako nastane prirodna i druga nesreća.

A. Akcijski planovi

Akcijski plan nudi platformu po kojoj će se strategija razvoja provesti u praksu. Akcijski plan okrenut je razvoju, odnosno onim aktivnostima koje direktno potiču sveobuhvatan razvoj elemenata sistema zaštite i spašavanja i njihovo integriranje u funkcionalan i efikasan sistem.

Planirane aktivnosti ostvarivati će se po prioritetu u određenom vremenskom okviru, s tim da sve imaju jednaku važnost promatrajući ih u širem kontekstu. U definiranju konkretnih zadataka određeni su nositelji i sudionici određenih aktivnosti uz mogućnost da isti po potrebi angažiraju i druga tijela i pojedince.

B. Konkretni strateški pravci s akcijskim planovima

1) PROGRAM OSIGURANJA MINIMALNIH SREDSTAVA ROBNIH REZERV I DRUGIH REZERV ZA POTREBE ZAŠTITE SPAŠAVANJA LJUDI ZA SLUČAJ PRIRODNE I DRUGE NESREĆE

Razvojni karakter prevencije u osiguranju robnih rezervi i drugih sredstava ogleda se u primjeni stručnih mjera usmjerenih na osiguranje minimuma potreba rezervi lijekova i sanitetskog materijala potrebnih za medicinsku brigu, smještaj, ishranu, osiguranje odjeće i obuće, pitke vode, struje i slično za potrebe ugroženog stanovništva.

Elementi koji će osigurati spremnost u ovoj oblasti su:

- osiguranje logističkog centra u općini uz napomenu da taj centar može biti i u sastavu pravnih subjekata i drugih nosilaca planiranja,
- osiguranje odgovarajućih rezervi koje se odnose na ishranu, zdravstveno osiguranje, smještaj unesrećenih i drugo,
- osiguranje odgovarajućih rezervi namjenskih sredstava i opreme za potrebe smanjenja rizika,
- osiguranje namjenskih rezervi za zaštitu i spašavanje u fazi oporavka,
- visok nivo koordinacije kao dio spremnosti između svih nosilaca planiranja,
- vođenje evidencije i uspostava baze podataka o svim sredstvima značajnim za zaštitu i spašavanje,
- provjera donesenih planova kroz vježbe simulacije.

Suština programa osiguranja robnih rezervi ogleda se u sposobnosti odgovora na prirodne i druge nesreće u cilju smanjenja broja nastradalih, olakšavanja teškoća i patnji unesrećenih i stvaranja osnovnih uvjeta potrebnih za život.

Na osnovu navedenog, glavni vidovi odgovora u ovoj oblasti su:

- osiguranje lijekova i drugog sanitetskog materijala,
- osiguranje smještaja za nastradale,
- osiguranje ishrane,
- distribucija osnovnih životnih namirnica, odjeće i obuće,
- opskrba pitkom vodom i alternativnim izvorima energije,
- osiguranje veterinarskih lijekova i opreme i hrane za životinje i sredstva za dezinfekciju, dezinfekciju, i deratizaciju,
- osiguranje neprekidne komunikacije i veza nosilaca planiranja sa svim nosiocima zaštite i spašavanja,
- osiguranje pune komunikacije sa vladinim i nevladinim sektorom (crveni križ i druga udruženja građana) i postupene po odlukama Stožera civilne zaštite.

U robnim zalihama, potrebno je predvidjeti opremu i sredstva za realizaciju oporavka (osiguravanjem građevinskog i drugog materijala), uvažavajući specifičnosti posljedica od nesreće i potrebe proizašle iz nje, s ciljem osiguranja financijskih olakšica korisnika tih zaliha.

Kako bi se osigurao ovaj strateški pravac, predviđena je izrada programa osiguranja robnih zaliha za potrebe zaštite i spašavanja. Moguće je postojanje sljedećih problem:

- nepostojanje konceptualnih resursa i logističkih centara;
- neodgovarajući asortiman artikala koji se dostavljaju ugroženim i računaju kao pomoć;
- slaba međusobna koordinacija nositelja planiranja u ovoj oblasti, kao i koordinacija s drugim tijelima vlasti i ne-postupanje po naredbama nadležnih stožera civilne zaštite;

- nedostajuća i nedovoljna svjesnost javnosti o rizicima, opasnostima i nesrećama i potrebi osiguranja minimuma vlastitih resursa za preživljavanje kod svakog stanovnika
- razvijenost i sposobnost aktiviranja gospodarskih društava, odnosno poduzeća za koje se utvrdi da su dio subjekata zaduženih i odgovornih za osiguranje robnih zaliha iz njihove djelatnosti;

Akcijski plan koji služi za realizaciju ovog programa sadrži slijedeće korake :

- a) razvoj zakonskog okvira
- b) izrada programa (osiguranja robnih zaliha) i njegova provedba
- c) utvrđivanje minimuma robnih zaliha za zaštitu i spašavanje
- d) nabavka planiranih sredstava
- e) obnavljanje sredstava do njegovog eventualnog korištenja

2) PROGRAM ZAŠTITE OD EPIDEMIJA

Stanje u Bosni i Hercegovini s aspekta ugroženosti zdravlja i života ljudi predstavlja, u pogledu pojave, mjera suzbijanja i iskorjenjivanja zaraznih bolesti, stalne prirodne nesreće. Nastanak epidemija se povezuje s lošim higijenskim prilikama, od stanovanja, pa do neprimjerene ishrane, sa problemima opasnog otpada, odlagališta otpadnih voda, prijenosom zaraznih bolesti, te posljedica prirodne i druge nesreće. Uvažavajući činjenicu da epidemije ljudi mogu nastati prijenosom bolesti sa životinja na čovjeka ili koristeći hranu životinjskog podrijetla, nadležna su i tijela iz oblasti veterinarstva.

Za prevenciju i ublažavanje nastanka zaraznih bolesti ljudi provode se mjere zdravstvene zaštite kroz provedbu zdravstvenog odgoja i prosvjećivanja, zaštitom od ekonomskih činitelja štetnih po zdravlje uključujući sve mjere za očuvanje i poboljšanje uvjeta životnog okoliša, zatim provođenje mjera radi otkrivanja i otklanjanja uzroka nastanka epidemija, mjera imunizacije, preventive i mjere na suzbijanju karantenskih zaraznih bolesti, opskrbu lijekovima i drugim medicinskim sredstvima za zdravstvenu zaštitu.

Kao dio prevencije i ublažavanja treba u ovome razdoblju, za potrebe borbe protiv epidemija osigurati izgradnju ili rekonstrukciju postojećih objekata za tu namjenu.

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti:

- osiguranje stručnih analiza kod nastanka epidemija;
- na svim razinama planiranja zaštite od epidemija;
- u sredinama koje nemaju pripremljene objekte – karantene za smještaj oboljelih od epidemije, planski odrediti objekte, te izvršiti njihovo prilagođavanje za ovu mjeru;
- izvješćivanje javnosti i stanovništva koristeći i operativne centre civilne zaštite;
- materijalno opremanje službi za medicinsku pomoć, kako bi se smanjili rizici kod nastanka epidemija;
- stalno ažuriranje planskih dokumenata u skladu sa dokumentima Svjetske zdravstvene organizacije;
- provjera donesenih planova kroz vježbe simulacije i
- edukacija stanovništva.

Sve aktivnosti koje se poduzimaju neposredno prije i tijekom trajanja epidemija trebaju se obuhvatiti djelovanjem i naredbama nadležnih stožera civilne zaštite koji upravljaju akcijama zaštite i spašavanja od epidemija.

Glavni vidovi odgovora u ovoj oblasti su:

- prethodno osiguranje lijekovima, krvlju i krvnom plazmom, vakcinama i sanitetskim i drugim materijalom za potrebe zdravstvenog osiguranja;

- osiguravanje smještaja u zdravstvenim ustanovama;
- osiguravanje smještaja u već prilagođenim objektima i pripremljenim za namjenu karantene;
- osiguranje koordinacije s nevladinim sektorom;
- prethodno osiguranje neprekidne komunikacije i veza nositelja planiranja u ovoj oblasti sa svim operativnim nositeljima zaštite i spašavanja.

Smanjenje broja zaraznih bolesti i njihovo suzbijanje su preduvjet bržeg i učinkovitijeg oporavka, s ciljem dovođenja u prethodno stanje, prije nastanka epidemija.

Da bi se osigurao ovaj strateški cilj, odnosno strategija razvoja u ovoj oblasti potrebno je izraditi poseban dokument ili na drugi način dati odgovore na sljedeća pitanja:

- nepostojanje dovoljnog broja javnozdravstvenih laboratorijskih kapaciteta;
- nedovoljnih kapaciteta za detekciju, kontrolu i prevenciju epidemija, bilo da je u pitanju prirodna ili namjerno izazvana (bio-terorizam);
- definiranje razgraničenja svih razina odgovornosti
- isticanje opasnosti od širenja zaraznih bolesti posebno u kontekstu ilegalnog prometa ljudima, životinjama i robom;
- puna koordinacija i usuglašenost projekata zaštite od epidemija sa svim subjektima planiranja u ovoj oblasti

Akcijski plan za realiziranje programa zaštite od epidemija, sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) razvoj zakonskog okvira – izrada provedbenih akata ili propisa,
- b) opremanje službi za medicinsku pomoć i drugih zdravstvenih institucija minimumom sredstava i osiguranje odgovarajućih zaliha.

3) PROGRAM ZAŠTITE OD EPIZOOTIJA

Stanje u našoj zemlji sa aspekta ugroženosti zdravlja i života ljudi i domaćih životinja, materijalnih šteta i onečišćenja okoliša, ograničenja proizvodnje, predstavlja u pogledu pojave, mjera suzbijanja i iskorjenjivanja zaraznih bolesti životinja tretman stalne prirodne nesreće. Slika se upotpunjuje ako tome dodamo način uklanjanja nejestivih dijelova i konfiksata u klaonicama, zaraznog materijala u laboratorijima i rashodovanih lijekova po veterinarskim stanicama i ljekarnama. Trenutačna situacija s kretanjem zaraznih bolesti (bruceloza, bjesnilo, Q-groznic, ptičja gripa i druge) vrlo je složena. Sve ove bolesti predstavljaju globalnu prijetnju s katastrofalnim posljedicama i može se desiti bilo kada.

Za prevenciju i ublažavanje nastanka zaraznih bolesti provode se mjere zaštite zdravlja životinja radi osiguranja uzgoja i proizvodnje zdravih životinja, higijenski i zdravstveno ispravnih proizvoda životinjskog podrijetla, zaštite ljudi od zoonoza, te osiguranja dobrobiti životinja i veterinarske zaštite okoliša.

Mjere zaštite odnose se na otkrivanje i sprječavanje pojava, nastanka zaraznih bolesti, suzbijanja zoonoza, osiguranja zoohigijenskih i drugih veterinarsko-zdravstvenih uvjeta uzgoja i korištenja životinja i očuvanja zdravlja i pravilne ishrane, opskrbom veterinarskim lijekovima i veterinarsko- medicinskim proizvodima pri neposrednom pružanju usluge radi zaštite zdravlja životinja i veterinarsko-stočarsku izobrazbu.

Ublažavanje kao vizija novog stanja treba osigurati kroz:

- donošenje provedbenih akata u oblasti veterinarstva;

- osigurati financijska sredstva, kojima treba dovesti do odgovarajuće spremnosti za zaštitu životinja i odgovora na pojavu epizootija,
- nabavka suvremene laboratorijske opreme, za veterinarsku dijagnostiku, je jedna od važnijih preventivnih mjera.
- Kao dio prevencije, za ublažavanje stanja, u ovome razdoblju treba osigurati izgradnju objekata za neškodljivo uništavanje lešina i proizvoda životinjskog podrijetla proizvedenih od životinja oboljelih od zaraznih oboljenja. Objekti za neškodljivo uništavanje su spalionice koje mogu biti stacionarne i pokretne.

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti:

- osiguravanje stručnih analiza kod pojave nastanka epizootija od strane tijela nadležnog za veterinarstvo;
- u planiranju zaštite od epizootija na svim razinama;
- uspostaviti punu koordinaciju između svih institucija koje se bave poslovima veterinarstva radi sprječavanja i suzbijanja zaraznih bolesti;
- pravovremeno izvješćivanje javnosti;
- institucionalni razvoj i tehnička dostignuća, edukacija farmera, klaoničara i menadžmenta prerađivačkih kapaciteta, učinkovitiji rad veterinarskih stanica i energičnije postupanje veterinarske inspekcije.

Sve aktivnosti koje se poduzimaju trebaju se obuhvatiti djelovanjem i naredbama nadležnih stožera civilne zaštite.

Glavni vidovi odgovora u ovoj oblasti su:

- prethodno osiguranje veterinarskim lijekovima, veterinarsko- medicinskim instrumentima, opremom, hranom za životinje i sredstvima za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju;
- prethodno osiguranje neprekidne komunikacije i veza nositelja planiranja ove oblasti sa svim nositeljima zaštite i spašavanja.

Smanjenje broja zaraznih bolesti i njihovo radikalno suzbijanje, zaštita okoliša i osiguranje uvjeta za proizvodnju hrane, bolja povezanost znanosti s primarnom i sekundarnom proizvodnjom hrane preduvjet su bržeg i učinkovitijeg oporavka. Osnovni cilj u ovoj fazi je dovođenje u prethodno stanje, prije nastanka epizootija.

Da bi se osigurao ovaj strateški cilj ili strategija razvoja u ovoj oblasti predviđena je izrada istraživačkog projekta zaštite od epizootija. Ovaj projekt mora dati odgovor i utvrditi učinkovit način rješavanja problema uz punu suradnju s drugim tijelima vlasti.

Akcijski plan za realiziranje programa zaštite od epizootija, sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) razvoj zakonskog okvira – izrada provedbenih akata ili propisa;
- b) opremanje nadležnih službi za poslove veterinstva;
- c) nabavka suvremenog dijagnostičkog laboratorija u veterinarstvu;

4) PROGRAM ZAŠTITE OD POPLAVA

Ratna i poratna događanja u našoj zemlji vrlo negativno su se odrazila na objekte za zaštitu od poplava kao što su:

- Oštećenja nasipa nastala izgradnjom fortifikacijskih objekata u tijelu nasipa,
- Miniranost nasipa i okolnog terena što onemogućava bilo kakav pristup istim radi njihovog održavanja,

- Oštećenja nasipa i kanala uzrokovanih erozijom, klizištima, šumskom vegetacijom i sl., zbog dugogodišnjeg neodržavanja,
- Devastacija i uništenje pumpnih stanica,
- Uništenje sistema za nadgledanje, praćenje, javljanje i uzbunjivanje.

U sadašnjoj situaciji izražen je problem dualizma u provođenju zaštite od poplava u kojem poseban zadatak ima Stožer civilne zaštite, a Uredbom o planovima obrane od poplava osnivaju se posebni organi koji upravljaju u situacijama poplava.

Elementi za osiguranje spremnosti u oblasti zaštite od poplava su:

- Praćenje i registriranje velikih voda, poplavnog vala, upozoravanje lokalnog stanovništva, plansko evakuiranje ljudi i materijalnih dobara,
- Sistem za uzbunjivanje od poplava treba da upozori na nailazak plavnog vala,
- Operativu specijaliziranu za radove na obrani od poplava treba opremiti minimumom odgovarajućih sredstava i opreme kako bi se smanjile štete koje mogu nastati od velikih voda i gubici ljudskih života. Ako su finansijska sredstva za opremanje navedene operative nedovoljna, potrebno je da organi vlasti u općini odrede privredna društva iz oblasti građana i sličnih djelatnosti i proglasi ih službama zaštite i spašavanja od poplava,
- Stalno ažuriranje planova obrane od poplava i provjera donesenih planova kroz vježbe simulacije.

Sve aktivnosti koje se poduzimaju neposredno prije, tokom i poslije poplava trebaju se izvoditi prema naredbama Stožer civilne zaštite koji upravlja akcijama zaštite i spašavanja od poplava, osim direktnog nadzora i pojačanog održavanja objekata za zaštitu od poplava što je u nadležnosti sektora voda.

U cilju osiguranja strateških ciljeva u ovoj oblasti, predviđena je izrada istraživačkih projekata zaštite od poplava sa namjerom uređenja vodotoka. Ovi projekti se odnose na slijedeće:

A) osiguranje odgovarajućih planskih dokumenata usaglašenim na svim razinama (prostorni plan, prostorna osnova, program mjera, urbanistički plan i td..)

B) puna koordinacija i usuglašenost projekata zaštite od poplava kako na višim razinama tako i na općinskoj razini kojom se treba osigurati jedinstveno uređenje vodotoka i pritoka jedinstveno provođenje mjera prema zaključcima iz procjene ugroženosti.

Akcijski plan za realizaciju programa zaštite od poplava, sadrži slijedeće provedbene korake :

A) razvoj zakonskog okvira

B) izrada projekata osposobljavanja objekata za zaštitu od poplava sliva rijeke Save i Bosne, koje su FBiH

C) izgradnja novih, rekonstrukcija postojećih i nabavka sredstava za zaštitu od poplava

5) PROGRAM ZAŠTITE ŠUMA

Ugroženost šuma i šumskog zemljišta na području općine je rezultat različitih aktivnosti kao što su: šumski požari, biljne bolesti i štetočine, neplanska i nezakonita sječa šuma, kao i kontaminacija minama.

Pored prethodnih konstatacija postojećeg stanja zaštite šuma, Zakon o šumama je predvidio obvezu i odgovornost da županijska šumsko-gospodarska društva i županijske uprave za šumarstvo redovito izvješćuju federalni i županijski stožer civilne zaštite o svim požarima u šumama i na šumskom zemljištu u cilju brže reakcije za zaštitu šuma od požara, ali ta obveza navedenih županijskih tijela nije zaživjela u praksi. Šumsko-gospodarska gospodarstva nisu u potpunosti ni stručno ni materijalno opremljeni za kontrolu teritorija i gašenje početnih požara.

Za prevenciju i ublažavanje u zaštiti šuma i unaprjeđenje razvoja šumarstva, popravljane produkcije drveta u šumama i rast njihovih ekoloških vrijednosti, što podrazumijeva i bolje zdravstveno stanje šuma, poduzimat će se razne mjere, kao što su:

- izrada planova za zaštitu šuma od požara prema stupnju opasnosti od šumskih požara;
- praćenje ugroženosti šuma od biljnih i drugih štetočina i smanjenje njihove prekomjerne populacije;
- izgradnja i održavanje transportne infrastrukture u skladu s posebnim projektima;
- sanitarna sječa šuma;
- provođenje šumsko-uzgojnih mjera;
- zabrana bespravne sječe i pustošenja šuma;
- osiguranje šumskog reprodukcijskog materijala (šumsko sjeme i šumski sadni materijal) i kontrola uvezenog šumskog reprodukcijskog materijala;
- obnova šuma nakon prirodnih i drugih nesreća (biljne štetočine, šumski požari itd.);
- utvrđivanje zaštitnih šuma i šuma s posebnom namjenom;
- inspekcijski nadzor u oblasti zaštite šuma.

Ublažavanje stanja trebaju osigurati kroz:

- povećanje obujma pošumljavanja goleti i rekonstrukcija degradiranih šuma;
- proširenje kapaciteta sjemenske i rasadničke proizvodnje u šumarstvu;
- razminiranje šuma i šumskog zemljišta;
- pojačanje preventivnih protupožarnih mjera

Da bi se štete od šumskih požara smanjile na što je moguće manju mjeru potrebno je izvršiti analizu postojećeg stanja šumskih prosjeka. Uraditi odgovarajući projekt zaštite šuma temeljem kojeg pristupiti izgradnji novih prosjeka i planskom pošumljavanju.

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti:

- osiguranje stručnih analiza za izgradnju novih šumskih prosjeka zbog minimiziranja šteta od šumskih požara;
- osiguranje stručnih analiza i elaborata u cilju smanjenja šteta od biljnih štetočina;
- stalno praćenje stanja šuma radi pravodobne reakcije u slučaju pojave ugrožavanja šuma;
- bolje materijalno-tehničko opremanje ovih šumsko-gospodarskih društava i odgovarajućih postrojba civilne zaštite za gašenje šumskih požara;
- izgradnji novih i održavanju postojećih šumskih prosjeka;
- stalno ažuriranje planova zaštite šuma i provjera donesenih planova kroz vježbe simulacije.

Sve aktivnosti koje se poduzimaju neposredno prije, tokom i poslije pojave prirodne i druge nesreće, koje ugrožavaju šume trebaju se obuhvatiti djelovanjem i naredbama nadležnih stožera civilne zaštite, osim direktnog nadzora i praćenja stanja šuma.

Mjere oporavaka obuhvaćaju sanaciju degradiranih šumskih površina, radi njihovog dovođenja u funkcionalno stanje.

Ovaj projekt mora dati odgovor i na:

- način donošenja odgovarajućih planskih dokumenata i njihovu usuglašenost u ovoj oblasti i interdisciplinarno, s nadležnim tijelima za vodoprivredu, prostorno planiranje, građenje i drugo
- punu koordinaciju i usuglašenost projekata pošumljavanja, projekta izgradnje novih i održavanje starih prosjeka, popunjavanja i njege podignutih nasada.

Akcijski plan za realiziranje programa zaštite šuma, sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) adekvatan razvoj zakonskog okvira;
- b) izrada projekata pošumljavanja, izgradnje novih i održavanje postojećih prosjeka, popunjavanja i izgradnje podignutih nasada

6) „UTJECAJ RADIOLOŠKO-KEMIJSKO BIOLOŠKIH (RKB) AGENSA I MJERE ZA SANIRANJE POSLJEDICA PO LJUDE I OKOLIŠ“ - PROGRAM

Suvremeni svijet, a osobito zemlje koje su izašle iz rata kao Bosna i Hercegovina više su ugrožene od radijacijsko-kemijsko-biološke (RKB) opasnosti, a osobito: ionizirajuće zračenje, osiromašeni uran, kemijski agensi, biološki agensi i drugo. Također, eventualni kvarovi na nuklearnim postrojenjima u pojedinim zemljama u okruženju, imale bi utjecaja na ugrožavanje životne sredine, ljudi, materijalnih dobara na našem cjelokupnom teritoriju, imajući u vidu meteorološki i druge geografske činitelje.

Postojeće stanje obilježava, nedostatak odgovarajućih zakonskih i provedbenih propisa iz ove oblasti na svim razinama, te neusklađenost zakonskih propisa koji se koriste s međunarodnim konvencijama, direktivama i smjernicama Europske unije. Prema Zakonu o zaštiti i spašavanju, predviđeno je provođenje mjera RKB zaštite kroz organiziranje odgovarajućih službi zaštite i spašavanja i postrojba za RKB zaštitu.

Ublažavanje treba osigurati kroz sljedeće aktivnosti:

- Donošenje Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja na razini BiH;
- Izvršiti usklađivanje svih zakonskih i provedbenih propisa s međunarodnim konvencijama iz ove oblasti (zaštita zraka, vode, tla);
- Osiguranje finansijskih sredstava, kojim će se dovesti do spremnosti i odgovora na slučaj da dođe do pojave radioaktivnosti, odnosno do onečišćenja okoliša kemijskim sredstvima,

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti su:

- Integriranje svih nositelja zaštite i spašavanja od RKB agensa (javno zdravstvo, policija, vatrogasci, Oružane snage BiH, organizirane strukture civilne zaštite) i drugi nositelji zaštite i spašavanja u cilju učinkovitog djelovanja na eventualnu RKB nesreću;
- Formiranja RKB službe i specijaliziranih postrojbi za RKB zaštitu u županiji ili općinama;
- Uspostavljanje redovitog izvještavanja nadležnih tijela, putem operativnih centara civilne zaštite;
- Izvještavanje javnosti i stanovništva putem operativnih centara civilne zaštite na svim razinama organiziranja;
- Materijalno opremanje službi zaštite i spašavanja i postrojba civilne zaštite za RKB zaštitu kako bi se smanjili rizici od RKB opasnosti;

- Ažuriranje planskih dokumenata zaštite i spašavanja od RKB opasnosti;
- Edukacija stanovništva po mjeri RKB zaštite;
- Poduzimanje mjera redovitih i drugih nadležnih tijela na otklanjanju svih pojava koje mogu uzrokovati RKB opasnosti.

Sve aktivnosti koje se poduzimaju neposredno prije i tijekom trajanja RKB opasnosti provode se po naredbi nadležnih stožera civilne zaštite.

Glavni vidovi odgovora na pojavu RKB opasnosti su:

- korištenje organiziranih snaga RKB;
- osiguranje sredstava i opreme za zaštitu ljudi i materijalnih dobara od RKB sredstava;
- osiguranje neprekidne komunikacije i veza nositelja planiranja u ovoj oblasti sa svim operativnim nositeljima zaštite i spašavanja;
- osiguranje odgovarajućih skloništa za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od djelovanja radioaktivnih agensa.

U saniranju stanja izazvanog RKB opasnostima uključuju se službe i postrojbe za RKB zaštitu, institucije i građani, sve dok traje potreba za njihovim angažiranjem.

Za ovu oblast mogući su problemi, te je kroz izradu projekta i druge planske mjere potrebno razriješiti ili dati odgovore na postojeće ili moguće probleme:

- nepostojanje dovoljnog broja odgovarajućih laboratorija (radiološki, kemijski, mikrobiološki);
- nedovoljnih kapaciteta za detekciju, kontrolu, dekontaminaciju i prevenciju kroz laboratorijsku obradu uzoraka;
- definiranje legislative u cilju jasnijeg razgraničenja svih razina odgovornosti;
- puna koordinacija i usuglašenost projekata na svim razinama

Akcijski plan za realiziranje programa zaštite od RKB sredstava, sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- razvoj zakonskog okvira – izrada zakonskih i provedbenih akata
- izrada Programa: „Utjecaj RKB agensa i mjere za saniranje posljedica po ljude i okoliš“;
- opremanje službi zaštite i spašavanja za RKB zaštitu i postrojba za RKB zaštitu.

7) „ZAŠTITA OD POTRESA, MJERE I POSTUPCI ZA SMANJENJE UGROŽAVANJA“-PROJEKT

Bosna i Hercegovina, a samim time i Federacije BiH, nalazi se na izrazito trusnome području koje svakodnevno doživljava određena podrhtavanja što su posljedica tektonskih gibanja u Zemljinoj utrobi. Područje naše općine pripada u ona područja koja su manje osjetljiva na potrese, premda se to sa sigurnošću ne može utvrditi.

Kao dio prevencije i ublažavanja eventualnih i mogućih posljedica utjecaja potresa kao prirodne nesreće, nužno je na razini općine i županije, pokrenuti masovna istraživanja stabilnosti i otpornosti objekata za stanovanje i drugih objekata opće namjene (škole, dječji vrtići, bolnice, športske dvorane, veliki prodajni centri, namjenska skloništa itd.) u skladu s procjenama ugroženosti, a sve s ciljem preventivnog djelovanja na zaštiti ljudskih života, koji mogu biti, kako to svakodnevno vidimo u bližem i širem okruženju, višestruko ugroženi.

Ova istraživanja trebaju dovesti do spoznaja koji objekti nisu sposobni za daljnje korištenje sa aspekta zaštite i spašavanja, kao i objekte koji nisu pogodni za masovno

korištenje ljudi, što obvezuje sve nositelje planiranja da takve objekte ili dodatno osposobe za namjenu ili izbace iz plana za korištenje bez rekonstrukcije ili potpuno zabrane njegovo korištenje.

Odgovor na potres, kao prirodnu nesreću, posebno je izražen kroz istraživačke projekte utvrđivanja seizmičkih karakteristika terena, poremećaja stabilnosti tla i objekata za stanovanje i drugih objekata opće namjene, te u primjeni rezultata istraživanja i strožoj primjeni planova i programa prostornog uređenja, čime će se umanjiti moguće ljudske žrtve, i materijalna razaranja.

Osposobljenost stožera civilne zaštite i drugih subjekata planiranja u ovoj oblasti u donošenju odgovarajućih odluka i provođenju odgovora, temelji se na potpunoj razrađenosti planova po mjerama zaštite i spašavanja od potresa.

Za ovu fazu, nužno je u proračunima svih tijela vlasti, na svim razinama osigurati određena financijska sredstva za evakuaciju i zbrinjavanje ljudi, za izradu privremenih kampova za smještaj, te pripremiti i osiguravati kvalitetne aranžmane povoljnog kreditiranja i slično.

U cilju postizanja ovog strateškog pravca potrebno je uraditi sljedeće:

- dosljedno provođenje politike u oblasti prostornog planiranja i građenja na svim razinama;
- za ujednačenost u standardima i normativima građenja kao i u dinamici naseljavanja i građenja;
- koordinaciju između nositelja planiranja u ovoj oblasti uz uvažavanje mišljenja struke;

Akcijski plan za realiziranje projekta sadrži sljedeće konkretne korake:

- a) daljnja dogradnja zakonskog okvira;
- b) osiguravanje u proračunima, potrebnih financijskih sredstava za provođenje mjera zaštite i spašavanja nakon potresa;
- c) osiguravanje financijskih sredstava za djelovanje u fazi oporavka, rebalansima proračuna i na drugi način (smještaj ugroženih i pomoć u obnovi eventualno porušenih stambenih i drugih objekata).

8) „ZAŠTITA OD ODRONA TLA, MJERE I POSTUPCI ZA SMANJENJE RIZIKA“ - PROJEKT

Pojam klizište u geologiji u općem smislu, obuhvaća mnoštvo različitih pokreta zemljane mase niz prirodne padine i vještačke kosine. Ugrožavaju sigurnost prometa na putnim komunikacijama, degradiraju i uništavaju poljoprivredno i šumsko zemljište, oštećuju ili uništavaju građevine, gospodarske objekte i predstavljaju opasnost po živote ljudi.

To su tvorevine procesa klizanja i definiraju se kao kretanja zemljine mase, prirodne padine i vještačke kosine pod izravnim utjecajem gravitacije.

Na području naše općine nisu karakteristične takve pojave.

Preventivne mjere, s ciljem eliminiranja negativnog utjecaja ljudskog faktora na pojavu novih i aktiviranje postojećih odrona, podrazumijevaju:

aktivno djelovanje nadležnih županijskih tijela i općinskih službi za upravu nadležnih za prostorno uređenje i građenje, te nadzor poštivanja građevinsko- tehničkih normi kod izgradnje građevinskih i infrastrukturnih objekata, sprječavanje bespravne izgradnje stambenih, poslovnih i drugih objekata, kao i zakonskom sankcioniranju svih protupravnih radnji koje doprinose aktiviranju odrona.

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti:

- stručna analiza uzroka koji dovode do odrona;
- na svim razinama prostornog planiranja pripremiti posebnu strategiju područja za zaštitu od odrona;
- provođenje institucionalnih mjera koje podrazumijevaju praćenje i registraciju odrona, upozoravanje lokalnog stanovništva, te plansko evakuiranje ljudstva i materijalnih dobara

Odgovor na odronjavanje tla, kao prirodnu nesreću, posebno je izražen kroz istraživačke projekte utvrđivanja poremećaja u stabilnosti tla i građevina, te u primjeni rezultata istraživanja i strožoj primjeni planova i programa prostornog uređenja, čime treba umanjiti moguće ljudske žrtve i materijalna razaranja.

Osposobljenost stožera civilne zaštite i drugih subjekata planiranja u ovoj oblasti u donošenju odgovarajućih odluka i provođenju odgovora, temelji se na potpunoj razrađenosti planova po mjerama zaštite i spašavanja od odronjavanja.

Oporavak obuhvaća sanaciju odrona, rekonstrukciju građevina i njihovo dovođenje u funkcionalno (prvobitno) stanje ili izgradnju novih građevina.

Poštivanje zakonske regulative i odgovarajućih planskih dokumenata u oblasti urbanističko-tehnička mjera. Ustrojavanje evidencije klizišta i osiguranje stručnog praćenja stanja istih.

Akcijski plan za realiziranje inicijative sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) razvoj zakonskog okvira;
- b) izrada prostornih planova i njihova provedba;
- c) ustroj evidencije klizišta;
- d) stručno praćenje stanja klizišta i poduzimanje potrebnih mjera njegova žurna provedba.

9) „IZRADA KATASTRA IZVORIŠTA VODE ZA PIĆE“ - PROJEKT

Voda za piće je voda koja ispunjava propisane standarde kvaliteta i koja se može koristiti za piće, proizvodnju i pripremu hrane.

Bosna i Hercegovina je bogata vodama i izvorima voda, ali nepostojanje jedinstvenog registra vodoopskrbnih objekata, i s tim u svezi neprovođenje mjera s ciljem poboljšanja vodoopskrbe, onemogućava potpuni uvid u sustav vodoopskrbe na području Federacije BiH.

Voda u većini lokalnih objekata vodoopskrbe se ne kontrolira na zdravstvenu ispravnost (bunari, cisterne, izvori), dok zone sanitarne zaštite uglavnom ne postoje ili nisu uređene.

U skladu s odredbama zakona, nadležna tijela za vodna područja, trebaju osigurati najviši stupanj stručnosti i primjene zakona o uspostavi vodoprivrednog informacijskog centra u okviru kojega se vodi katastar:

- objekata za vodoopskrbu;
- rezervnih izvorišta za vodoopskrbu;
- planiranih prostora za izgradnju akumulacija.

Ublažavanje kao viziju novog stanja treba osigurati kroz:

- Razvoj zakonske regulative (donošenjem novih propisa, staviti izvan snage propise koji su preuzeti iz bivše države);
- Snimiti stanje svih izvorišta voda i napraviti njihov katastar;
- Zaštita izvora za piće od biološkog i kemijskog onečišćenja;
- Pобоljšanje nadzora nad zdravstvenom ispravnošću vode za piće u objektima vodoopskrbe;
- Osigurati financijski poticaj, kojim treba dovesti do odgovarajuće spremnosti i odgovora na osiguranje pitke vode.
- Osiguranje područja sanitarnih zona oko vodo-zahvata i njihova sanacija sukladno odgovarajućim propisima;
- Sukladno katastru izvorišta voda izgraditi vodospremnike, kao i druge mjere za njihovu zaštitu.

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti:

- racionalno korištenje vodnih resursa;
- zaštita i korištenje izvorišta pitke vode, podzemnih i otvorenih vodnih tokova;
- planski pristup izradi prostora za akumulacije;
- dispozicija voda i sustava upravljanja vodama, što podrazumijeva izradu studija i projekata za praćenje izvorišta voda za piće;
- reguliranje područja sanitarnih zona oko vodo-zahvata gradskih vodovoda i sanacija ovih područja sukladno zakonskim propisima;
- opremanje službi za radijacijsko-kemijsko-biološku zaštitu radi odgovarajuće kontrole izvorišta.

Potrebno je osigurati odgovarajuće planove, snage i sredstava radi dopremanja pitke vode za stanovništvo koristeći postojeće katastre pitke vode, postojeće vodovode i druge izvore.

Pod oporavkom u ovoj oblasti podrazumijevamo da se nakon prirodne i druge nesreće izvrši ažuriranje katastra izvorišta vode, sagleda njihovo stanje i poduzmu odgovarajuće mjere na zaštiti izvorišta.

Da bi se osigurao ovaj strateški pravac ili strategija razvoja u ovoj oblasti, potrebno je interdisciplinarno izraditi projekt: «Izrada katastra izvorišta voda za piće», s pod-projektima za općine.

Akcijski plan sadrži sljedeće provedbene korake:

- a) izrada projekta: „Katastar izvorišta vode za piće“, s pod-projektima za općine;
- b) opremiti službe za radijacijsko-kemijsko-biološku zaštitu.

10) „IZRADA KATASTRA PODRUČJA UGROŽENOG OPASNIM OTPADOM S AKCENTOM NA POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE“- PROJEKT

U skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom, „otpad“ se definira kao sve materije ili predmeti koje vlasnik odlaže, namjerava odložiti ili se traži da budu odložene. Opasni otpad se definira kao svaki otpad koji je utvrđen posebnom regulativom i koji ima jednu ili više značajki koje prouzrokuju opasnost po zdravlje ljudi i okoliš, po svome podrijetlu, sastavu ili koncentraciji, osobito ako se nađe na poljoprivrednom zemljištu (vidi listu „opasnog otpada“ – Pravilnik o kategorijama otpada sa listama – „Službene novine Federacije BiH“, broj:09/05). Pod kontaminacijom poljoprivrednog zemljišta podrazumijeva se stanje nastalo unošenjem štetnih tvari vodom, zrakom ili njihovom akumulacijom na tlu ili u tlu iznad dozvoljene koncentracije.

Prostor Federacije BiH, pa tako i naše općine izuzetno je kontaminiran raznim vrstama opasnog otpada. Ovakva ocjena stanja, kao rezultat i posljedica rata, potvrđuje se i zbog lošeg stanja u oblasti upravljanja ovim otpadom što također izravno utječe na onečišćenje okoliša (voda, tlo, životinje, biljke, poljoprivredno zemljište).

Postoji osnovana sumnja da određene količine opasnog otpada nisu prikladno zbrinute ili uništene.

Za prevenciju i ublažavanje negativnih posljedica po okoliš potrebno je primjenjivati raznovrsne mjere, kao što su:

- Osiguranje katastra područja ugroženog opasnim otpadom, osobito poljoprivrednog zemljišta;
- Ispitivanje poljoprivrednog zemljišta u cilju utvrđivanja količine štetnih i opasnih materija u zemljištu;
- Spaljivanje ili odlaganje na deponije na okolišno prihvatljiv način onih vrsta otpada koji ne podliježu povratu komponenti, ponovnoj upotrebi ili proizvodnji energije;
- Sprječavanje nastajanja neuređenih (divljih) deponija opasnog otpada;
- Poduzimanje svih potrebnih zaštitnih i sigurnosnih mjera prilikom upravljanja ili u tijeku upotrebe, proizvodnje, skladištenja i transporta opasnih tvari;
- Stalni nadzor i praćenje onečišćenosti okoliša (zrak, voda i tlo);
- Inspekcijski nadzor u oblasti zaštite okoliša i drugo.

Ublažavanje kao viziju novog stanja treba osigurati kroz:

- donošenje ili usklađivanje zakona i provedbenih propisa s međunarodnim konvencijama značajnim za zaštitu okoliša;
- izrada katastarsa poljoprivrednog zemljišta ugroženog opasnim otpadom;
- uvođenje jedinstvenog informacijskog sustava u zaštiti okoliša (zrak, voda, tlo),
- osiguranje financijskog poticaja, kojim treba dovesti do izrade odgovarajućeg katastra poljoprivrednog zemljišta ugroženog opasnim otpadom.

Da bi se smanjio utjecaj štetnosti opasnog otpada na okoliš i poljoprivredno zemljište potrebno je izgraditi potrebne (sanitarne) deponije, izvršiti uklanjanje postojećih neuređenih divljih deponija ili na odgovarajući tehnološki i drugi način izvršiti uništavanje opasnog otpada.

Elementi za osiguranje spremnosti u ovoj oblasti:

- osiguranje stručnih analiza kod pojava onečišćenja poljoprivrednog zemljišta;
- na svim razinama planiranja zaštite okoliša pripremiti katastar područja poljoprivrednog zemljišta kontaminiranog opasnim otpadom s odgovarajućim mjerama za smanjenje opasnosti;
- uspostaviti punu koordinaciju između odgovornih za stanje u ovoj oblasti;
- izvještavanje javnosti izravno ili putem operativnih centara civilne zaštite, u cilju smanjivanja rizika od ove opasnosti.

Sve aktivnosti koje se poduzimaju neposredno prije, tijekom i poslije ugrožavanja okoliša trebaju se obuhvatiti djelovanjem i naredbama nadležnih stožera civilne zaštite (sukladno Zakonu o zaštiti i spašavanju), koji upravljaju akcijama zaštite i spašavanja od ugrožavanja okoliša i poljoprivrednog zemljišta, osim izravnog nadzora i praćenja stanja okoliša, a prema podijeljenoj nadležnosti između Županije i jedinica lokalne samouprave.

Oporavak obuhvaća sanaciju degradiranog okoliša i poljoprivrednog zemljišta i njihovog dovođenja u funkcionalno (prvobitno) stanje. Ukoliko to nije moguće, ograničiti ili zabraniti korištenje kontaminiranog zemljišta.

U cilju osiguranja ovog strateškog pravca ili strategije razvoja, potrebno je interdisciplinarno izraditi projekt: „Katastar područja ugroženog opasnim otpadom s akcentom na poljoprivredno zemljište“, s pod-projektima za općine.

Akcijski plan za realiziranje programa zaštite od opasnog otpada s akcentom na poljoprivredno zemljište sadrži:

- a) razvoj zakonskog okvira - usklađivanje sa međunarodnim konvencijama;
- b) izrada pod-projekta Katastra ugroženog područja opasnim otpadom s akcentom na poljoprivredno zemljište

11) „PROCJENA RESURSA ŽUPANIJE I OPĆINE ZA POTREBE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA“- PROJEKT

U okviru zaštite i spašavanja, osnovni je cilj stvoriti pretpostavke kojima će se preventivno djelovati, kako bi se destruktivna snaga prirodne ili neke druge sile svela na najmanju mjeru ili eventualno onemogućila u izazivanju ljudskih žrtava i materijalnih razaranja.

Stoga svaka društvena zajednica nastoji stvoriti uvjete, u kojima će planski predvidjeti resurse (snage i sredstva) koji će biti jamac uspješnog odupiranja djelovanju prirodnih i drugih nesreća.

Prema spoznaji civilne zaštite, stanje postojećih resursa je nedovoljno poznato, podatci su neažurni i nedovoljni. Nedostatak postrojba civilne zaštite (opće i specijalizirane namjene), kao rezultat slabe ekonomske razvijenosti, upućuje na nužno osnivanje službi zaštite i spašavanja na svim razinama, nakon sagledavanja stanja resursa i procjene mogućih resursa koji mogu biti u funkciji zaštite i spašavanja.

Ublažavanje, kao vizija novog stanja treba osigurati kroz:

- Izvršiti analizu resursa gospodarskih društava i nevladinih organizacija koje bi mogle, sukladno procjenama ugroženosti, biti proglašene službom zaštite i spašavanja;
- Izvršiti analizu svih resursa gospodarskih društava i nevladinih organizacija, čiji bi resursi mogu biti oslonac stožera civilne zaštite u donošenju odluka u zaštiti i spašavanju;

Kao dio prevencije i ublažavanja, odabrane i proglašene službe zaštite i spašavanja na svim razinama trebaju ostvariti uvid i kroz vlastite građevinsko- tehničke mjere izvršiti vlastite pripreme za provođenje mjera zaštite i spašavanja.

Elementi koji će osigurati spremnost u ovoj oblasti su:

- Osnivanje optimalnog broja službi zaštite i spašavanje;
- Izrada točnih i ažurnih evidencija svih sredstava i opreme koju koriste ili će koristiti postojeće ili predviđene službe za zaštitu i spašavanje na svim razinama, uspostaviti jedinstvenu bazu podataka;
- Osigurati namjenske zalihe specifične opreme i sredstava za potrebe službi zaštite i spašavanja, osigurati njihovo servisiranje i obnovu;
- Osigurati visoku razina koordinacije u planiranju, osnivanju i opremanju službi zaštite i spašavanje i njihovoj upotrebi;

- Tamo gdje nema uvjeta za osnivanje službi zaštite i spašavanja, obvezatno pristupiti osnivanju postrojba civilne zaštite opće namjene, i po mogućnosti postrojba civilne zaštite specijalizirane namjene, također osloncem na utvrđene resurse;
- Osigurati vršenje inspekcijskog nadzora;
- Osigurati donošenje odgovarajućih planova zaštite i spašavanja i njihova provjera kroz vježbe.

Sagledavanje stanja svih resursa, osiguravanje jedinstvene baze podataka, osnivanja službi zaštite i spašavanja i formiranje odgovarajućih postrojba civilne zaštite će omogućiti da manje, dobro opremljene i spremne snage zaštite i spašavanja budu što učinkovitije i omogućuju uspješan odgovor stožera civilne zaštite u prirodnoj i drugoj nesreći.

Temeljem navedenoga, glavni vidovi odgovora u ovoj oblasti, su:

- realno stanje resursa za zaštitu i spašavanje;
- osnivanje i stavljanje u funkciju službi zaštite i spašavanja;
- osnivanje postrojba civilne zaštite;
- osiguranje i raspoređivanje odgovarajućih robnih zaliha za potrebe postrojba civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja.

U dugoročnoj fazi oporavka, nije predviđen angažman službi zaštite i spašavanja, osim pojedinih nevladinih organizacija, jer odgovornost u fazi oporavka pripada redovitim državnim i drugim tijelima i gospodarskim subjektima.

Izraditi odgovarajuću studiju o procjeni i stanju resursa za potrebe zaštite i spašavanja kao temelj za osnivanje odgovarajućih službi zaštite i spašavanja, odnosno postrojba civilne zaštite (opće i specijalizirane namjene).

Studija o resursima za zaštitu i spašavanje treba osigurati:

- Težišno djelovanja na pojedinim, procijenjenim opasnostima i u tom pravcu opredjeljenje za osnivanje odgovarajućih službi zaštite i spašavanja;
- Koordinirajuće odluke o osnivanju pojedinih službi zaštite i spašavanja kako bi se izbjeglo dupliciranje na istom području;
- Omogućiti osnivanje odgovarajućih postrojba civilne zaštite za one namjene i onaj prostor koji nije pokriven drugim organiziranim snagama i koje nemaju odgovarajuće druge resurse.

Akcijski plan za realiziranje strateškog pravca sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- Izrada i donošenje studije pod nazivom „Procjena resursa Županije i općine za potrebe zaštite i spašavanja“;
- Donošenje odgovarajućih odluka o osnivanju službi zaštite i spašavanja i postrojba civilne zaštite.

12) „USPOSTAVLJANJE OPERATIVNIH CENTARA CIVILNE ZAŠTITE“ - PROJEKT

Jedna od osnovnih pretpostavki za uspješno suprotstavljanje u vođenju akcija zaštite i spašavanja, za ostvarivanje koordinacije među nositeljima i suradnje sa susjednim i drugim državama u zajedničkom vođenju akcija spašavanja, jeste organiziran i uspostavljen sustav komunikacija i veza. U sustavu zaštite i spašavanja u županiji i općini, u okviru struktura civilne zaštite predviđeno je organiziranje i opremanje operativnih centara civilne zaštite.

Da bi se najprije zakonska obveza struktura civilne zaštite na svim razinama i praktično provela, nužno je izraditi nova tehničko-tehnološka i organizacijska rješenja sustava za komunikacijsku i informacijsku podršku na svim razinama.

Ublažavanje kao vizija novog stanja treba osigurati kroz:

- Odabrati stručne konzultante i izvođače projekta, naročito osigurati suradnju s resornim županijskim ministarstvom;
- Financijski poticaj, kojim treba stvoriti uvjete za uspostavu i opremanje nedostajućim sredstvima svih operativnih centara kroz sredstva iz proračuna, sredstva gospodarskih društava koja su zakonski obvezna biti priključena operativnim centrima i sredstava utvrđenih u Zakona o zaštiti i spašavanju.
- Osigurati potreban prostor za smještaj operativnih centara civilne zaštite
- Kao dio prevencije i ublažavanja, pri odabiru lokaliteta za potrebe operativnih centara, izgraditi odgovarajući prostor za njihov rad;
- Korištenje i preuzimanje postojećih relejnih čvorišta od gospodarskih društava i drugih subjekata, koja su ili mogu biti u funkciji zaštite i spašavanja, ili izgradnja novih.

Elementi koji će osigurati spremnost u ovoj oblasti su:

- Osiguranje uvjeta da operativni centri mogu vršiti prijem i prenošenje svih informacija vezanih za prirodne i druge nesreće i njihove posljedice i prijenos naredbi, mjera i aktivnosti stožera civilne zaštite s uvezivanjem i osiguranjem materijalno-tehničkih pretpostavki svih imatelja veza zaduženih po članku 157. Zakona o zaštiti i spašavanja;
- Optimalizacija postojećih komunikacijskih resursa i infrastrukture;
- Tehničko-tehnološka usklađenost s normama i standardima Europske unije.
- Smanjenje vremena odaziva svih nositelja zaštite i spašavanja u žurnim situacijama, u pogledu spašavanja ljudskih života i materijalnih dobara;
- Inspekcijski nadzor;
- Donošenje i ažuriranje odgovarajućih planova veza i njihova provjera kroz vježbe simulacije.

Cilj jedinstvenoga sustava komunikacijske i informacijske podrške operativnim centrima civilne zaštite je u činjenici da će ovaj sustav znatno poboljšati ukupnu spremnost svih nositelja i snaga u sustavu zaštite i spašavanja, na cjelokupnom području. Temeljem navedenoga, glavni vid odgovora u ovoj oblasti, trebao bi biti:

- izgradnja Sustava 112 u operativnim centrima civilne zaštite, po modelu zemalja Europske unije, kojim se omogućuje učinkovita integracija različitih podsustava hitne pomoći

Operativni centri civilne zaštite u fazi oporavka trebaju ponijeti veliki teret u komunikacijskom i informacijskom povezivanju svih subjekata i nositelja planiranja. Također, će ovi centri imati značajnu ulogu u informiranju javnosti o svim pitanjima koje nameće oporavak nakon prirodne i druge nesreće.

Izrada kompletnog projekta: „Uspostavljanje operativnih centara civilne zaštite“, za područje županije i općina i stvaranje uvjeta za uvezivanje u Sustav 112. Za provedbu ovoga strateškog cilja nužna je koordinacija ovoga projekta sa svim razinama vlasti, te planska organizacija i realizacija, a potom i nabavka odgovarajuće specifične opreme i sredstava i njihovo stavljanje u funkciju.

Akcijski plan za realiziranje ovog strateškog cilja programa sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) Izrada kompletnog projekta: „Uspostavljanje operativnih centara civilne zaštite za područje županije i općina i stvaranje uvjeta za uvezivanje u Sustav 112,
- b) Opremanje operativnih centara

13) PROTUPOŽARNA ZAŠTITA I VATROGASTVO KAO DIO SISTEMA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

Zaštita ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom jedna je od mjera zaštite i spašavanja koja se provodi u okviru civilne zaštite, a koja se organizira u privrednim društvima, objektima pravnih lica, stambenim, javnim i drugim objektima.

Jedna od osnovnih pretpostavki za uspješnu protupožarnu zaštitu i spašavanje je ostvarivanje koordinacije među nosiocima zaštite od požara i vatrogastva.

U narednom periodu u oblasti zaštite od požara potrebno je:

- Stvoriti uvjete da vatrogasne snage postanu najvažniji resurs nadležnog stožera civilne zaštite koji može izvoditi intervencije spašavanja ljudi i materijalnih dobara u svim prirodnim i drugim nesrećama,
- Raditi na integraciji postojećih komunikacijskih resursa i infrastrukture sa operativnim centrima civilne zaštite,
- Donijeti i ažurirati odgovarajuće planove i izvršiti njihovu provjeru kroz vježbe simulacije kako bi se smanjivalo vrijeme odaziva na intervencije zaštite i spašavanja u hitnim situacijama u pogledu spašavanja ljudskih života i materijalnih dobara,
- Raditi na planskom povezivanju specijalnih jedinica protiv-požarne zaštite i jedinica lokalne samouprave sa snagama protiv-požarne zaštite privrednih društava, naročito onih u oblasti gospodarenja šumama.

Akcijski plan za realizaciju ovog programa sadrži konkretne provedbene korake:

- a) donošenje zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu
- b) donošenje provedbenih propisa i inicijative donošenja odgovarajućih propisa iz ove oblasti na svim razinama
- c) na svim razinama donijeti poseban plan organizacije, opremanja i obučavanja vatrogasnih snaga

Financijska sredstva za razvoj protiv-požarne zaštite utvrdit će svaki nosilac planiranja po donošenju svog plana organizacije, opremanja i obučavanja vatrogasnih snaga i bit će sastavni dio godišnjeg financijskog plana, prema vlastitoj procjeni mogućnosti, s tim da se uključe i budžetska sredstva i sredstva iz člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju.

14) „OBUČAVANJE I OSPOSOBLJAVANJE ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE“ - PROJEKT

Jedan od glavnih elemenata ocjene o provođenju preventivnih mjera u zaštiti i spašavanju spremnosti i odgovora na prirodnu i drugu nesreću, predstavlja razina obučenosti svih struktura u sustavu zaštite i spašavanja.

Upravo iz tih razloga, obučavanje i osposobljavanje za obavljanje funkcionalnih zadataka predstavlja prvi i temeljni cilj i zadatak Općinske službe civilne zaštite i drugih subjekata u sustavu zaštite i spašavanja.

Jedan od glavnih strateških pravaca Programa razvoja jest obuka i osposobljavanje za potrebe zaštite i spašavanja, koja je razrađena u posebnom dokumentu Programa razvoja pod naslovom: „Osnove za izradu programa obučavanja u zaštiti i spašavanju“, a koji sadrži sljedeće:

- cilj i namjena obučavanja i osposobljavanja;
- programiranje i planiranje obuke i osposobljavanja;
- organiziranje i izvođenje obuke i osposobljavanja;
- oblici osposobljavanja;
- financiranje.

Realiziranje ovoga strateškog cilja izvršit će se kroz poseban Akcijski plan obuke i osposobljavanja, u kojem trebaju biti sadržani sljedeći provedbeni koraci:

- a) Priprema i donošenje pojedinačnih Planova i programa obučavanja i osposobljavanja svih struktura u zaštiti i spašavanju (opće i specijalizirane namjene);
- b) Realizirati pojedinačne planove obuke i osposobljavanja po utvrđenim prioritetima i rokovima
- c) Planirati i izvesti veliku združenu vježbu kojom bi se provjerio, ocijenio i verificirao odgovarajući stupanj razvoja zaštite i spašavanja, njena ukupna spremnost, odnosno organiziranost, opremljenost, obučenost i na temelju iskustava s vježbe i provedbe ovoga Programa razvoja i pripremili temelji za donošenje novog Programa razvoja.

Financijska sredstva za provedbu ovoga strateškog cilja utvrđivat će se godišnjim planom potrošnje sredstava iz članka 180. Zakona o zaštiti i spašavanju, koji se donosi na osnovu Odluke, načelnika općine, o uvjetima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade i prema naznačenoj dinamici.

15) „ODNOSI S JAVNOŠĆU U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU“ - PROJEKT

Javni servisi informiranja i drugi elektronski i pisani mediji su oni činitelji koji bitno mogu pomoći u izgradnji sustava zaštite i spašavanja i svjesnosti o potrebi potpore cijele zajednice Programu razvoja i obvezi države da to učinkovito uradi. Prema Zakonu o zaštiti i spašavanju, građanima moraju biti dostupne informacije o opasnostima, zaštiti i mogućnostima njihovog sudjelovanja u odlučivanju o načinu ostvarivanja zaštite od prirodnih i drugih nesreća i informacije o tome jesu li ili nisu sigurni, ne može im biti uskraćena.

Mediji i javnost u otvorenim demokratskim društvima neprekidno su u procesu promjene, oni su time važni činitelji za opisivanje i analizu socijalnih i drugih promjena. Danas se medijski sustavi kvalitativno i kvantitativno sve više šire, ubrzao se protok informacija putem medija, razvili su se novi tipovi medija i sve dublje prodiru u cjelokupno društvo i zadobili su sveopću društvenu pozornost, a na koncu mediji su razvili i institucije.

Kako mediji sve više postaju preduvjet za informativnu i komunikacijsku praksu drugih aktera, važnost odnosa s javnošću nadležnih tijela civilne zaštite i javnosti nameće se kao prvorazredna profesionalna zadaća i izazov, što do sada nije bilo dovoljno razvijeno.

Ublažavanje kao vizija novog stanja treba se osigurati kroz:

- Donošenje odgovarajućeg provedbenog akta o odnosima s javnošću, kod svih struktura civilne zaštite, odnosno stožera civilne zaštite;
- Donošenje odluka na svim razinama vlasti koje imaju urede za odnose s javnošću da, pri upravljanju akcijama zaštite i spašavanja postaju služba nadležnog stožera civilne zaštite.

Elementi za osiguranje spremnosti u oblasti odnosa s javnošću o rizicima, od prirodnih i drugih nesreća, su:

- A) donošenje Plana odnosa s javnošću u prirodnoj ili drugoj nesreći koji treba sadržavati:
 - pregled mogućih prirodnih i drugih nesreća prema Procjeni ugroženosti;
 - djelovanje prema javnosti ovisno o nesreći;

- plan kadrova;
- vlastiti komunikacijski kapaciteti i pregled medija preko kojih će se davati informacije;
- pravodobno obavješćivanje javnosti o mogućnostima nastajanja prirodne i druge nesreće s mjerama koje se mogu poduzeti u prevenciji;
- obuka;
- provjera donesenih planova kroz vježbe simulacije.

Pravilni odnos s javnošću kao odgovor na nastalu prirodnu i drugu nesreću, ogleda se u:

- osiguravanju rada operativnih centara civilne zaštite u svim uvjetima;
- stavljanje u funkciju svih ureda za odnose s javnošću;
- stavljanje u funkciju zaštite i spašavanja svih radio i TV stanica i drugih medija sukladno Zakonu o zaštiti i spašavanju;
- organiziranje konferencija za novinare u skladu s Planom odnosa s javnošću u prirodnoj i drugoj nesreći;
- davanje saopćenja za javnost u skladu s Planom odnosa s javnošću u prirodnoj i drugoj nesreći.

Poslije prestanka djelovanja prirodne i druge nesreće u početnoj fazi provedbe oporavka, odnosi s javnošću se razvijaju kako je to predviđeno u fazi odgovora.

U drugoj fazi oporavka, koja može biti dugotrajna, odnose s javnošću preuzimaju nadležna tijela vlasti koje su odgovorne za ukupan oporavak zajednice.

Donošenje odgovarajućih planova odnosa s javnošću svih razina upravljanja akcijama zaštite i spašavanja uz pretpostavku pune provedbe projekta „Uspostavljanje operativnih centara civilne zaštite“.

Akcijski plan za realiziranje programa sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- Donijeti odgovarajući propis o odnosima s javnošću, kod svih struktura civilne zaštite, odnosno stožera civilne zaštite;
- Donošenje Planova odnosa s javnošću svih razina organiziranja

Realizacija ovoga strateškog cilja, osigurat će lakše provođenje mjera zaštite i spašavanja, smanjenje posljedica prirodne i druge nesreće na ljude i materijalna dobra i omogućit će jedinstven odnos s javnošću, poštivanjem sljedećih pravila:

- Trenutačno reagiranje na interesiranje medija;
- Objavljivanje samo poznatih činjenica i po svaku cijenu izbjegavanje proizvoljnih procjena žrtava ili uzroka nesreće;
- Davanje samo potpunih informacija u saopćenjima za javnost ili na konferencijama za medije;
- Odgovarajući odnos prema žrtvama, odnosno obiteljima žrtava ili povrijeđenih i oboljelih.

Potrebna financijska sredstva za ove aktivnosti su zanemariva, jer će se koristiti sredstva i oprema financirana kroz druge ciljeve i projekte. Preostala minimalna sredstva će svaki nositelj planiranja planirati u svome proračunu.

16) „STANJE OBJEKATA KULTURNE BAŠTINE I NAČINI NJIHOVE ZAŠTITE U PRIRODNIM I DRUGIM NESREĆAMA “-PROJEKT

Objekti kulturnih i graditeljskih dobara su ugroženi od prirodnih i drugih nesreća, u odnosu na objekte građene u 20. stoljeću. Posebno su osjetljivi na potrese, s obzirom na to da zbog vremena gradnje nisu osigurani mjerama zaštite od seizmičkih djelovanja.

Zatim su ugroženi od poplava, požara, odronjavanja, ekoloških incidenata i drugih okolnosti.

Izražena je neuređenost u ovoj oblasti na državnoj i entitetskim razinama koja se ogleda i u nepostojanju državnog zakona u ovoj oblasti kao i u niskom stupnju zajedničkog planiranja i koordinacije.

Ublažavanje kao viziju novog stanja, trebaju osigurati kroz:

- Inicirati donošenje državnog Zakona, te donošenje odgovarajućih pripisa kojima bi se osigurala jedinstvena uređenost u ovoj oblasti i pristup zaštiti;
- Izrada odgovarajućih projekata o stanju objekata kulturne baštine po kategorijama: porušeni, djelomično porušeni, zapušteni, obnovljeni;
- punu provedbu zakonskih mjera kojima se sprječava odlaganje otpada unutar arheoloških lokaliteta, ruševina kulturnih objekata i svih drugih objekata kulturne baštine;
- inicirati da se u postojeće seizmološke karte Bosne i Hercegovine ucrtaju svi objekti kulturne baštine po zonama;
- inicirati da se u karte poplavnih područja s ucrtanim hidro- akumulacijama i hidro-elektranama ucrtaju i svi objekti kulturne baštine (mostovi, arheološki lokaliteti, vodenice);
- osigurati finansijski poticaj, kojim treba dovesti do odgovarajuće spremnosti i odgovora na prirodnu i drugu nesreću kojom bi mogla biti ugrožena kulturna baština, što podrazumijeva da se redovito i u što kraćem vremenu osiguraju sredstva u proračunima za ovu namjenu.

Kao dio prevencije i ublažavanja za ove potrebe u ovome razdoblju treba osigurati obnovu porušenih i oštećenih kulturno-povijesnih objekata radi njihove zaštite i očuvanja od daljnjeg propadanja, sukladno projektima za svaki objekt i utvrđenim izvorima financiranja.

Elementi koji će osigurati spremnost u ovoj oblasti su:

- donijeti odgovarajuće programe razvoja na svim razinama vlasti koji trebaju nametnuti obvezu nositeljima planiranja zaštite i spašavanja, da kroz svoje akcijske planove planiraju sredstva za zaštitu kulturno- povijesnih dobara, a kroz planove zaštite i spašavanja i obvezu određivanja snaga i sredstava za eventualno spašavanje tih dobara;
- visoka razina koordinacije kao dio spremnosti između svih nositelja planiranja;
- provjera donesenih planova kroz vježbe simulacije.

Osnovni cilj programa zaštite kulturne baštine ogleda se u postojanju odgovarajućih planova, te u primjeni rezultata istraživanja koji će osigurati prikladnu zaštitu kulturno-povijesnih objekata u slučaju prirodne i druge nesreće, i osiguravanjem snaga za eventualnu evakuaciju kulturno-povijesnih dobara.

Oporavak obuhvaća sanaciju i restauraciju kulturno-povijesnog naslijeđa koje bi moglo biti uništeno ili oštećeno u prirodnoj i drugoj nesreći i dovođenje u prvobitno stanje.

Da bi se osigurala zaštita kulturne baštine potrebno je na razini županije i općine izraditi projekt pod nazivom: „Studija o stanju objekata kulturne baštine po kategorijama i načini njihove zaštite u prirodnim i drugim nesrećama“. Ova studija mora dati odgovor kako osigurati prikladnu zaštitu kulturne baštine.

Akcijski plan za realiziranje Programa sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) razvoj zakonskog okvira;

- b) izrada Studije utvrđene u provedbi ovog dokumenta;
- c) osiguravanje financijskih sredstava.

IV POSEBNI DOKUMENTI O SADAŠNJEM STANJU RAZVOJA SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA I NAČINA REALIZACIJE ZADATAKA IZ PROGRAMA RAZVOJA U POJEDINIM OBLASTIMA

1. Zaključci iz procjene ugroženosti

- Prema procjeni ugroženosti općine Odžak od prirodnih i drugih nesreća, najčešće prirodne nesreće koje mogu zadesiti područje općine Odžak i nanijeti velike štete materijalnim dobrima i ugroziti ljudske živote odnose se na poplave, suše, požar, olujne nepogode praćene tučom, rani i pozni mrazovi i zemljotres.
- Općina Odžak nalazi se u zoni velikog rizika od nuklearnih nesreća jer se u njoj blizini nalazi značajan broj nuklearnih elektrana.
- Jedna od najvećih opasnosti na području općine Odžak predstavlja zagađenost minama i neeksplozivnim ubojnim sredstvima (NUS), što pored povreda i gubitka ljudi onemogućava obnovu i normalizaciju života.

2. Zaključci po pojedinim opasnostima

a) Poplave

- Osigurati sredstva za redovno održavanje izgrađenih objekata za zaštitu od poplava i jasno utvrditi stupanj zaštite kojega oni osiguravaju.
- Osigurati poštivanje propisanog upravljanja i korištenja objekata koji imaju utjecaja na nastanak poplava. Posebno voditi računa o stanju u širem slivnom području.
- Kod izgradnje novih ili rekonstrukcije ranije izvedenih objekata za zaštitu od poplava treba nastojati poboljšati stupanj zaštite i spašavanja.
- Stalnom kontrolom vršiti provjeru stanja vodoprivrednih objekata.
- Osigurati uvjete za poduzimanje mjera, kroz donošenje preventivnih i operativnih planova obrane od poplava, u skladu sa odgovarajućim propisima koji uređuju ovu oblast.
- Izvršiti sve potrebne pripreme za blagovremeno angažiranje potrebnog ljudstva, tehničkih i materijalnih sredstava za potrebe odbrane od poplava kao i za potrebe ublažavanja nastalih posljedica
- Provoditi kontrolu nad korištenjem vodotoka u razne svrhe

b) Rizik od mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava (NUS-a)

- Provesti sve aktivnosti koje su u funkciji smanjenja rizične površine, radi omogućavanja održivog povratka i stabilnog sigurnosnog okruženja.
- Razviti sve oblike prevencije o minskim opasnostima u organima vlasti i svjesnosti kod građana.
- Osigurati održivost timova za deminiranje u civilnoj zaštiti.

c) Požari

Zaštita i spašavanje od požara zahtijeva temeljitu rekonstrukciju u svim važnim pitanjima bitnim za kvalitetno uspostavljanje organizacije, funkcioniranja i razvoja, usklađivanje i objedinjavanje postojećih resursa u organima uprave, pravnim licima, privredi, vatrogasnim jedinicama i društvima i povećanje svjesnosti o razvoju lične i uzajamne zaštite od ovih opasnosti kod građana.

U narednom periodu je potrebno uskladiti planove zaštite od požara ne samo na nivou šumskih gazdinstava, već i na nivou nosioca planiranja općine.

Pored navedenog nužno je poduzeti slijedeće mjere:

- Provođenje preventivnih mjera u svim sredinama, objektima i prostorijama gdje postoji mogućnost nastanka požara.
- Organizirano osmatranje, redovno praćenje i pravovremeno javljanje o nastanku požara u cilju što hitnije intervencije.
- Sukladno s procjenom ugroženosti općine obučiti snage za uspješne intervencije od požara (vatrogasne jedinice, dobrovoljna vatrogasna društva).
- Postojeća MTS i opremu u dobrovoljnom vatrogasnom društvu koja je zastarjela potrebno je obnoviti nabavkom nove opreme.

d) Potres

- Da bi se posljedice po ljude i materijalna dobra od pojave zemljotresa umanjile potrebno je poduzimati preventivne mjere koje će se provoditi kroz prostorne i urbanističke planove općine kao i u oblasti građenja.
- U slučaju nastanka zemljotresa većih razmjera potrebno je poduzeti odgovarajuće aktivnosti koje se odnose na spašavanje ugroženih i nastradalih ljudi i materijalnih dobara, a prvenstveno organizirati potragu i spašavanje zatrpanih u ruševinama i njihovo zbrinjavanje.
- U ovim aktivnostima potrebno je angažirati sve raspoložive snage i sredstva za zaštitu i spašavanje.
- U planovima zaštite i spašavanja je potrebno planirati traženje pomoći od susjednih općina i kantona, kao i šire društvene zajednice.
- Direktno se može djelovati na smanjenje posljedica na taj način što se na temelju seizmičkih uvjeta određenog područja, odnosno lokacija na kojima se grade objekti, primjenjuju osnovni principi potresnog inženjerstva u projektiranju.
- U ovakvim akcijama zaštite i spašavanja zatrpanih biti će potrebno angažirati i druge snage i sredstva te je potrebno u planovima zaštite i spašavanja planirati traženje pomoći od šire društvene zajednice

e) Odranjavanje i klizanje tla

- Nužno je kontinuirano praćenje i dokumentiranje nezakonite i neplanske gradnje stambenih i drugih objekata, osobito u zahvatu prometnica (cestovnih), te dosljedna provedba propisa koji reguliraju uvjete gradnje,
 - Važne aktivnosti u ovoj oblasti su nadgledanje i proučavanje rizika od odrona, slijeganja tla, zatim obavješćivanje javnosti kako bi se mogle poduzeti učinkovite i organizirane mjere u slučaju odrona, slijeganja tla,
- Moraju postojati tehnički osposobljene postrojbe za pomoć.

f) Visoki snijeg i snježni nanosi

- U slučajevima kada snage i sredstva civilnih struktura nisu dovoljne, u izvršavanju zadaća zaštite i spašavanja te pružanju podrške u akcijama zaštite i spašavanja, tražiti angažiranje oružanih snaga, sukladno Zakonu o obrani BiH i posebnim Operativnim procedurama,
- Na vrijeme predvidjeti i isplanirati upotrebu svih raspoloživih ljudskih potencijala i tehničkih sredstava za održavanje prvenstveno putnih komunikacija kao i drugih značajnih površina.

g) Suša i olujni vjetrovi

- Kako bi se prevenirale opasnosti od nastanka i štete od suše, velikih razmjera koje mogu ugroziti ljude i materijalna dobra, treba osigurati smanjenje gubitaka u vodovodnim sustavima, rekonstrukcijom i bržim protokom kroz sustav,

- Planskim aktivnostima osigurati dovoljne količine vode za navodnjavanje obradivih površina, čime bi bili stvoreni uvjeti za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju,.
- Planirati i osigurati transport vode cisternama za saniranje potreba najugroženijih potrošača, za što je potrebno sustavno nabavljati i čuvati dovoljan broj transportnih sredstava,
- Potrebno je osigurati rezervne količine vode, izgradnjom ili postavljanjem spremnika za vodu i dr. za učinkovitu zaštitu od požara (osobito na otvorenom prostoru),.
- Istraživati osjetljivost pojedinih gospodarskih aktivnosti na klimatske promjene.

h) Tuča

- Kada se stvore uvjeti za vođenje mjera obrane od tuče u taj sustav uključiti i područje naše općine,
- u slučaju naleta tučonosnih oblaka pravovremeno izvršiti obavješćivanje i uzbunjivanje građana kako bi isti mogli poduzeti odgovarajuće mjere.

i) Oluja i mraz

- izgraditi sustav za ranu najavu atmosferskih nepogoda i klimatskih ekstrema u cilju zaštite i spašavanja od ove vrste prirodnih nesreća i zaštite u slučaju tehnoloških katastrofa i industrijskih nesreća,
- utvrditi osjetljivost pojedinih značajni javnih, infrastrukturnih, gospodarskih i drugih objekata na klimatske promjene,
- blagovremeno poduzimati preventivne mjere zaštite na poljoprivrednim kulturama i voćnjacima u cilju smanjenja šteta.

Masovne pojave ljudskih, životinjskih i biljnih bolesti

a) Epidemije - Zarazne bolesti ljudi

- Kod izbijanja većih epidemija kao i u slučaju prirodnih i drugih nesreća (poplave, požari, potresi) koje također mogu dovesti do veći epidemija, određena općinska tijela trebaju mobilizirati zdravstvene djelatnike, kao i druge građane, zatim osigurati pričuve krvi i krvne plazme, te potrebne lijekove kao i sanitetski materijal,
- Kao zaključak ističe se da se epidemija širih razmjera može pojaviti na svakom dijelu područja općine, a broj oboljelih bi zavisio od vrste uzročnika, odnosno vrste oboljenja,
- U ovim slučajevima uključuju se i sljedeće nevladine strukture: Crveni križ i druge humanitarne organizacije, u suradnji sa općinama i županijama.

b) Epizootije - Zarazne bolesti životinja

- Mjere zaštite su: preventivne i neposredne s ciljem sprečavanja i umanjenja utjecaja na životinje i namirnice životinjskog podrijetla,
- Osiguravati higijenski ispravnu vodu za napajanje životinja, kao i sanitarnu zaštitu izvorišta,
 - Provoditi uklanjanje otpadnih voda i drugih otpadnih tvari radi sprečavanja onečišćenja voda iz tla,
 - Osiguravanje zoohigijenskih i drugih veterinarsko-zdravstvenih uvjeta uzgoja i korištenja životinja i očuvanja zdravlja i pravilne ishrane, njege i držanja životinja,
 - Redovito, obavljati preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije,
 - Osiguravanje dovoljne količine imunoloških sredstava,
 - Propisano liječenje oboljelih životinja,
 - Zaštita cijepljenjem.

c) Biljne bolesti i štetočine u šumama

- Šumske kulture i štetočine treba držati pod stalnom i redovitom kontrolom kako bi se eventualne nove pojave kukaca pravovremeno spriječile i poduzele mjere zaštite,
- Odgovornost za zaštitu šuma ne može biti samo u sferi šumske struke, nego i u institucijama sustava,
- Nositelji poslova za zaštitu bilja i biljnih proizvoda su županijsko ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, odnosno službe za gospodarstvo u općinama, pravne osobe u oblasti poljoprivrede i šumarstva, specijalizirane znanstvene ustanove, poljoprivredne zadruge, individualni poljoprivredni proizvođači,
- Kao snage za zaštitu bilja i biljnih proizvoda, mogu se osnovati i posebne postrojbe civilne zaštite, koje se osnivaju zavisno od potreba koje bi trebale proisteci iz odgovarajućih procjena ugroženosti na određenom području.

d) Radioaktivno i drugo onečišćenje zraka, vode i tla

- Planom zaštite i spašavanja potrebno je osigurati odgovarajuće snage i sredstva za zaštitu stanovništva, domaćih životinja i poljoprivrede kao i pravovremeno obavješćivanje javnosti od EKB opasnosti,
- Pravovremeno se uvezati sa službom RKB zaštite Federacije koja bude pokrivala potrebe naše općine,
- Smanjenje otpada po količini, vrsti i materijalu kroz sustav edukacije građana i uvjete koji se propisuju dozvolama za zaštitu okoliša vlasnicima gospodarski subjekata koji svojom djelatnošću generiraju velike količine otpada,
- Razdvajanje opasnog od neopasnog otpada i to na mjestu njegovog generiranja,
- Sufinanciranje razvoja tehnoloških procesa koji u postupku proizvodnje koriste sekundarne sirovine,
- Razviti sustav financiranja u ovoj oblasti,
- Uvođenje selektiranja otpada što je prvenstveno zadatak javnih komunalnih poduzeća
- Zbrinjavanje farmaceutskog otpada, itd.

e) Onečišćenje zraka

- Ustrojiti registre industrijskih onečišćivača s podacima o vrsti onečišćenja i potencijalnoj opasnosti za okoliš kao i kontinuirani nadzor nad njima.
- Ustanoviti standarde za količine štetnih tvari koje se ispuštaju u zrak.
- Uspostaviti sustav kontrole efikasnosti izgaranja fosilnih goriva.
- Uspostaviti nadzor nad emisijom i imisijom polutanata i istraživanja njihovog utjecaja na zdravstveno stanje stanovništva; provesti državni program eliminacije ODS tvari koje oštećuju ozonski omotač.
- U sustav nadgledanja zraka uvesti sljedeće parametre: CO, NO, NO₂ ozon i respirabilne čestice uz uvođenje automatskih mjernih stanica.
- Uspostaviti nadzor štetnih noksia na radnim mjestima na kojima su uposlenici izloženi udisanju štetnih plinova i prašina, uz sustavno izvješćivanje o morbiditetu i mortalitetu vezanom za ta radna mjesta.

f) Onečišćenje vode

- Uspostaviti jedinstvene registre objekata za vodoopskrbu i donijeti mjere za poboljšanje sustava vodoopskrbe,
- Utvrditi potencijalne rizike zbog nepostojanja ili nedovoljne uređenosti zona sanitarne zaštite kod lokalnih objekata vodoopskrbe i zastarjelih postupaka kloriranja kod većine vodotoka,
- Regulirati područja sanitarnih zona oko vodo-zahvata gradskih vodovoda i sanaciju ovih područja prema sanitarno-higijenskim principima i zakonskim propisima,

- Izvršiti sanaciju postojećih kanalizacijskih sustava i osposobljavanje postrojenja za tretman otpadnih voda naselja, te otpočeti plansku izgradnju novih, u skladu s politikom održivog razvoja i obvezama Bosne i Hercegovine prema međunarodnim konvencijama o vodama,
- Osigurati odgovarajuće aparature za kontinuiranu dezinfekciju vode u gradskim vodovodima.

f) Onečišćenje tla

- Izraditi registar odlagališta, tj. uspostaviti kontinuirani nadzor nad specifičnim otpadom,
- Problem uništavanja specifičnog otpada riješiti nabavkom mobilnog postrojenja za spaljivanje, koje bi se po potrebi premještalo s jedne na drugu lokaciju.

3. Snage civilne zaštite i materijalno-tehnička sredstva predviđena za angažiranje na zadacima zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća

- Ako se izvede analiza kadrovskog i stručnog profila uposlenih u navedenim strukturama zaštite i spašavanja, doći ćemo do porazne ocjene o spremnosti za preventivno i operativno suprotstavljanje obrađivanim opasnostima i rizicima koji iz njih proistječu: kako po ljude tako i po materijalna dobra;
- Mnoge oblasti se tek pravno uređuju kako bi provedbeni aspekti djelokruga rada nositelja planiranja dobili na operativnosti;
- Dostignutim stupnjem organiziranosti, funkcionalnosti i popunjenosti izvršiteljima ne možemo biti zadovoljni jer u kvalitativnom smislu malo gdje ispunjava zahtjeve za izgradnjom sustava zaštite i spašavanja.

4. Stanje organiziranosti, popunjenosti i opremljenosti informacijskog i komunikacijskog sistema u funkciji podrške upravljanju akcijama zaštite i spašavanja

- U narednom periodu treba raditi na potpunoj provedbi Zakona o zaštiti i spašavanju u dijelu koji se odnosi na osnivanje, popunu i funkcioniranje operativnih centara civilne zaštite na području općine.
- Nakon osnivanja operativnog centra civilne zaštite općine potrebno je donijeti odgovarajuće odluke, izvršiti popunu ljudstvom i MTS-om i opremom za nesmetan i funkcionalan rad.
- Nakon osnivanja općinskog operativnog centra i nabavke i instaliranja unificirane opreme i MTS-a treba organizirati izvođenje obuke za djelatnike operativnog centra.
- Opremanje komunikacijskom i informacijskom opremom i sredstvima, obučavanje i osposobljavanje i uspostavljanje organizacije veza i komunikacija treba vršiti na jedinstvenim osnovama kako bi se svi elementi ovog informacijsko-komunikacijskog sistema mogli integrirati u namjenski funkcionalan sistem.

5. Potrebna financijska sredstva

- Planiranje zaštite i spašavanja na osnovu prihoda ostvarenih po osnovu člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju vršiti na osnovu Odluke o uvjetima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća.

- Sredstva ostvarena po osnovu člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju nisu i ne mogu biti jedina sredstva za potrebe zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara. Potrebno je voditi računa i o drugim izvorima sredstava po članu 179. Zakona o zaštiti i spašavanju koja kao objedinjena treba voditi na posebnom računu općine.
- Planirana sredstva ulagati više u prevenciju (sprečavanje nastajanja posljedica) mogu ih ulagati u otklanjanje posljedica koje se uslijed izostale prevencije uvećavaju.
- Prevencija u zaštiti i spašavanju na nivou općine treba biti financijski podržana u okviru redovnog planiranja budžeta. Pored budžetskih sredstava za zaštitu i spašavanje u okviru redovnog planiranja budžeta, izuzetno će se koristiti i dio sredstava izdvojen po osnovu 0,5% za potrebe preventivnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.
- Program razvoja čini osnovu za obaveznu izradu godišnjeg plana u provedbi razvojnih mjera za postizanje spremnosti sistema zaštite i spašavanja za odgovor na izazove prirodne i druge nesreće.
- Za potrebe zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća potrebno je na nivou godišnjeg budžeta općine izdvojiti minimum 1% sredstava. Ukoliko općina nije u mogućnosti osigurati sredstva na ovaj način treba primijeniti načelo povezivanja.

6. Podaci o stanju organiziranosti civilne zaštite i dostignuti stupanj zaštite i spašavanja od pojedinih prirodnih i drugih nesreća

a) Operativni centar civilne zaštite

Na području općine Odžak još nije osnovan operativni centar civilne zaštite i ako je to zakonska obveza. Poslove operativnog centra vrši Kantonalni operativni centar u Orašju. U narednom periodu treba raditi na osnivanju općinskog operativnog centra, njegovom opremanju i kadrovskoj popuni. Potrebno ga je, dakle, što prije stručno i kadrovski osposobiti i obučiti kao i opremiti kvalitetnom i sofisticiranom opremom i sredstvima za rad u uvjetima prirodne ili druge nesreće.

b) Općinski stožer civilne zaštite

Na području općine Odžak osnovan je Stožer civilne zaštite koji obavlja poslove predviđene Zakonom o zaštiti i spašavanju i Odlukom o organiziranju i funkcioniranju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Odžak. Općinski Stožer civilne zaštite je popunjen sukladno članku 116. Zakona o zaštiti i spašavanja.

c) Službe zaštite i spašavanja

Odlukom o organiziranju i funkcioniranju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih nepogoda i drugih nesreća na području općine Odžak službe zaštite i spašavanja na području općine formirane su u pravnim osobama čija je djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, koje raspolažu kadrovima koji su stručno obučeni i osposobljeni za obavljanje poslova zaštite i spašavanja iz svoje oblasti i koje nisu materijalno opremljene odgovarajućom opremom, koja je neophodna za vršenje poslova iz nadležnosti službe zaštite i spašavanja.

Predviđeno je da se Služba zaštite i spašavanja formira u oblasti zdravstva, veterinarstva, vatrogastva, transporta i komunalnih djelatnosti, o čemu odlučuje općinski načelnik. Općinski načelnik je odredio pravne osobe i udruženja građana u kojima će se organizirati službe zaštite i spašavanja, a koje će djelovati na području općine i sa kojima će Služba civilne zaštite i civilnih poslova zaključiti ugovore o međusobnim pravima i obvezama u vršenju zaštite i spašavanja.

d) Jedinice civilne zaštite

U prethodnom periodu je formirana na području općine Odžak postrojba opće namjene koja će prema potrebi djelovati na cijelom području općine.

Odluka o osnivanju postrojbe donio je općinski načelnik a sve poslove vezane za osnivanje i popunu ljudstvom i materijalno – tehničkim sredstvima, stručno podučavanje i osposobljavanje vršit će Općinska služba civilne zaštite i civilnih poslova.

e) Komisija za procjenu šteta

Sukladno odredbama Uredbe o procjeni šteta od prirodnih i drugih nesreća («Službene novine F BiH», broj: 24/05 na području općine Odžak je osnovana komisija za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća.

Pored konkretnih zadataka na utvrđivanju nastalih šteta komisija je osnovana i radi zakonitog, racionalnog, ekonomičnog odnosno transparentnog korištenja budžetskih sredstava u saniranju i ublažavanju posljedica nastalih djelovanjem prirodne i druge nesreće.

f) Civilno društvo i nevladine organizacije

Nevladine organizacije i organizacije civilnog društva imaju posebnu ulogu u podizanju svjesnosti o značaju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i opasnosti i upotpunjuju ostvarivanje sadržaja svih mjera zaštite i spašavanja.

Prema Procjeni ugroženosti na prvom mjestu je Crveni križ F BiH sa kojim je Federalna uprava civilne zaštite potpisala sporazum o međusobnoj suradnji u ostvarivanju zadataka u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

I druge humanitarne organizacije kao što su Merhamet i Karitas u svojoj misiji imaju zaštitu i spašavanje odnosno pomaganje ljudima.

Udruženja građana kao što su Radio-amateri, Vatrogasno društvo, ronici i druga imaju veliki značaj u prevenciji i sprečavanju nesreća.

U narednom periodu treba raditi na uvezivanju nevladinih organizacija u sistem zaštite i spašavanja i na afirmiranju njihovog društvenog značaja i pružati potporu za njihov rad.

7. Dostignuti stupanj zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća

U skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i spašavanja i Metodologije za izradu procjene ugroženosti, te Uredbe o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja općine Općinsko vijeće Odžak je 2015. godine donijelo Procjenu ugroženosti općine Odžak od prirodnih i drugih nesreća.

Na osnovu urađene revidirane procjene ugroženosti, a u skladu sa Uredbom o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja treba nastaviti aktivnosti na izradi tih planova.

V PLANSKE PREVENTIVNE MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Preventivne mjere za zaštitu i spašavanje moraju imati središnje mjesto i prednost nad svim drugim oblicima organizirane i planirane zaštite od prirodnih i drugih nesreća.

Građani moraju biti pravovremeno i pravilno informirani o svim opasnostima i rizicima, o mogućnostima zaštite i o nužnosti njihovog učestvovanja u odlučivanju, o načinu ostvarivanja zaštite od prirodnih i drugih nesreća.

Prevenција obuhvata planiranje mjera koje su kao redovne planske aktivnosti usmjerene na umanj enje mogućnosti nastanka prirodne i druge nesreće i njenih posljedica, a ako se nesreća desi planira se kao skup mjera koje će umanjiti štetne učinke po ljudi i materijalna dobra.

U fazi smanjenja rizika koji prethodi prirodnoj ili drugoj nesreći, odnosno vrijeme prije nastanka prirodne i druge nesreće podrazumijeva se provođenje određenih mjera zaštite i spašavanja kojima se može uticati na sprečavanje nastanka prirodne i druge nesreće ili kojima se može uticati na smanjenje djelovanja prirodne ili druge nesreće.

Obveza je svih nosilaca planiranja da u planirane preventivne mjere zaštite i spašavanja ugrade strateške pravce sa akcijskim planovima u kojima su sadržani konkretni programi, projekti i inicijative za provedbu tih mjera, s utvrđenim nosiocima, suradnicima, rokovima i izvorima financiranja.

1. Prevenција kroz mjere i aktivnosti

U zaključcima iz Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća na području općine izdvojene su glavne opasnosti od prirodnih i drugih nesreća na području općine Odžak, koje treba definirati kao programske prioritete kroz strateške pravce sa akcijskim planovima u programu razvoja.

a) Poplave i spašavanje na vodi i pod vodom

Područje općine Odžak je izuzetno ugroženo od poplava jer se nalazi na ušću rijeke Bosne u rijeku Savu. Poplava područja općine ili njenih dijelova javlja se u kratkim vremenskim razmacima. Uz ovu pojavu uvijek se izražava potreba evakuacije stanovništva i provođenje mjera spašavanja na vodi i pod vodom. Radi toga je potrebna neprekidna suradnja i uvezivanje redovnih djelatnosti svih nadležnih nosilaca zaštite i spašavanja u ovoj oblasti:

Mjere koje treba poduzeti su:

- Osiguranje sredstava (financijskih i materijalnih) i provođenje redovnog održavanja izgrađenih objekata za zaštitu od poplava i jasno utvrđivanje stepena zaštite kojega oni osiguravaju.
- Osigurati poštivanje propisanog upravljanja i korištenja objekata i prostora u cjelini.

Aktivnosti koje treba poduzeti:

- izraditi projekte zaštite od poplava na vodotocima koji su u nadležnosti općine
- stalnim kontrolama provjeravati stanje upravljanja i korištenja vode, vodoprivrednih objekata i vađenja određenih materijala iz korita rijeka .

b) Požari

Na području općine Odžak do sada su se pojavljivali uglavnom manji šumski i drugi požari nastali prirodnim djelovanjem (suša) i ljudskom nepažnjom. Gašenje požara, spašavanje ljudi ugroženih požarom uz provođenje prevencije, glavni je zadatak snaga protivpožarne zaštite kao što su javna poduzeća koja gazduju šumama i vatrogasne jedinice. Procjenom ugroženosti je konstatovano da je zbog nepristupačnosti terena i još velike površine općine koja je ugrožena od minsko eksplozivnih sredstava i NUS-a otežano provođenje mjera zaštite od požara.

Radi prevazilaženja teškoća u ovoj oblasti potrebno je organizirati i obučiti snage za uspješne intervencije gašenja požara. Preko privrednih društava koja gazduju šumama vršiti organizirano osmatranje šuma, redovito praćenje i pravovremeno javljanje o nastanku požara u cilju što hitnijeg otklanjanja opasnosti od požara i njegovog gašenja.

c) Rizik od mina

Obzirom da je prema Procjeni ugroženosti općine Odžak od prirodnih i drugih nesreća općina Odžak još veoma ugrožena od minsko-eksplozivnih sredstava i NUS-a potrebno je provoditi stalne aktivnosti u funkciji smanjenja rizične površine, radi omogućavanja ekonomske osnove održivog povratka i stabilnog sigurnosnog okruženja.

d) Potres

Procjenom ugroženosti su utvrđene moguće posljedice za ljude i materijalna dobra u slučaju zemljotresa na teritoriji općine Odžak. Da bi se umanjile posljedice po ljude i materijalna dobra od pojave zemljotresa potrebno je poduzimati preventivne mjere u oblasti planiranja i gradnje stambenih, poslovnih, industrijskih i infrastrukturnih objekata.

e) Odronjavanje i klizanje tla

Na prostoru naše općine kroz Procjenu ugroženosti ukazana je mala mogućnost pojave odrona i klizišta pri čemu mogu nastati određene posljedice.

Mjere i aktivnosti koje treba poduzeti su:

- stalno praćenje nezakonite radnje na područjima sklonim odronima i klizanjima terena
- sukladno ugroženosti od odrona i klizanja predvidjeti odgovarajuće planove sanacije

f) Visok snijeg i snježni nanosi

Moguće posljedice od snježnih nanosa su neprohodnosti putnih pravaca, nedostatak energenata, poremećaj opskrbe stanovništva živežnim namjernicama, te to nameće potrebu poduzimanja učinkovitih mjera zaštite i spašavanja.

Mjere i aktivnosti su

- osposobiti i tehnički opremiti odgovarajuće udruge građana za pružanje pomoći nastradalom stanovništvu u snježnim nanosima
- izraditi procedure za traženje pomoći od Oružanih snaga BiH u ovakvim uvjetima
- osiguranje robnih zaliha za ovakve namjene

g) Suša

Imajući u vidu da je na području naše općine razvijena poljoprivreda u Procjeni ugroženosti predviđene su posebne moguće štete od suše na poljoprivredi kulturama.

Mjere i aktivnosti:

- osigurati cisterne i druge načine snadbjevanja vodom
- osigurati laboratorije za ispitivanje ispravnosti vode za piće
- planirati podržavati projekte za navodnjavanje obradivih površina

Masovne pojave ljudskih, životinjskih i biljnih bolesti

a) Epidemije

Prema Procjeni ugroženosti, epidemije zaraznih bolesti predstavljaju nagle pojave više slučajeva nekog zaraznog oboljenja ljudi, koja je rezultat više uvjeta za njeno nastajanje. Prema epidemiološkim procjenama za vrijeme trajanja prirodnih ili drugih nesreća epidemije zaraznih bolesti ljudi javljaju se deset puta češće nego u normalnim okolnostima.

Mjere i aktivnosti:

- rano otkrivanje izvora zaraze i putova prenošenja zaraze,
- laboratorijsko ispitivanje uzoraka,
- prijavljivanje zaraznih bolesti,

- izolaciju oboljelih,
- prijevoz i liječenje oboljelih osoba,
- zdravstveni odgoj,
- dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija,
- imunizacija, seroprofilaksa i kemoprofilaksa,
- karantena, zdravstveni nadzor.

b) Epizootije

Epizootije predstavljaju bolesti životinja koje s obzirom na učestalost u, koje direktno ugrožavaju živote ljudi, te pojava novih oboljenja kao što je, trenutno, avijarna influencija (Ptičja gripa), zahtijevaju posebnu pažnju i planiranje preventivnih mjera u ovome programskom razdoblju.

Mjere i aktivnosti:

- rano otkrivanje i sprječavanje pojava širenja zaraznih oboljenja životinja,
- opremanje odgovarajućih veterinarskih laboratorija i ustanova radi ispitivanja uzročnika zaraznih bolesti,
- dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju,
- pravodobno osiguranje zaštitnih cjepiva za životinje,
- posebne državne mjere ograničenja i zabrane uvoza i prijevoza životinja i namirnica životinjskog podrijetla.

c) Biljne bolesti i štetočine

Utvrđena je stalna prisutnost jednog broja biljnih bolesti i štetočina koje se po značaju dijele na karantenske i ekonomski vrlo štetne koje mogu prouzročiti i određena oboljenja kod ljudi, jer je biljna hrana kao strateški proizvod bitan uvjet za održivost ljudske vrste.

Kompletne mjere za suzbijanje opasnosti i posljedica biljnih bolesti i štetočina kao i mjere na unaprjeđenju stanja u ovoj oblasti dane su u Procjeni ugroženosti.

d) Zaštita šuma

Aktualno zdravstveno stanje šuma na našem području ocijenjeno je lošim, a rezultat je to mnogih negativnih utjecaja, objektivne i subjektivne prirode. Subjektivni uzroci su posljedica neorganiziranosti države, odsustva jedinstvenog koncepta gospodarenja šumama, jačanja utjecaja lokalne vlasti pri korištenju ovog prirodnog resursa, nekontrolirana sječa (krađa) drveta.

Mjere i aktivnosti:

- pošumljavanje novim nasadima, smanjenje devastiranosti šuma, izgradnja protupožarnih putova u šumama radi efikasnije zaštite od požara,
- mijenjanje shvaćanja o šumama i jačanje njihove općekorisne funkcije.

e) Radijacijsko-kemijsko-biološka zaštita (RKB)

Procjenom ugroženosti utvrđene su moguće posljedice po ljude i materijalna dobra od RKB agensa.

Mjere i aktivnosti:

- opremanje i osnivanje medicinskih timova višefunkcionalnog sastava,
- uspostavljanje multidisciplinarnog režima angažmana institucija iz oblasti javnog zdravstva (opremanje i osnivanje medicinskih timova višefunkcionalnog sastava),
- uspostavljanje baze podataka i umrežavanje svih aktera u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od RKB agensa (tijela civilne zaštite, javno zdravstvo, policija, vatrogasci i drugi),

- stručno obučavanje i osposobljavanje za izvršavanje zadataka zaštite i spašavanja u slučaju RKB nesreće. Znanstvena istraživanja na uklanjanju i ublažavanju prisutnih rizika kontaminiranog okoliša sa RKB agensima,
- izrada katastra područja ugroženog opasnim otpadom sa akcentom na poljoprivredno zemljište, radi izbora što preciznijih metoda i tehnika mogućeg odgovora na RKB nesreće,

f) Zaštita okoliša

Procjenom ugroženosti iz oblasti zaštite okoliša izdvojene su moguće posljedice po ljude i materijalna dobra uslijed onečišćenosti vode, zraka i tla na području općine.

Mjere i aktivnosti:

- Razviti i primjenjivati upravljačke standarde i metodologije koje se odnose na atmosferu,
- Izraditi registar odlagališta i uspostaviti kontinuirani nadzor nad opasnim otpadom,
- Riješiti problem uništavanja opasnog otpada

2. Osnovni ciljevi, zadaci i načini ostvarivanja zaštite i spašavanja sa smjernicama za organiziranje snaga i sredstava zaštite i spašavanja

a) Osnovni ciljevi

Imajući u vidu dosadašnja iskustva, procjenu ugroženosti općine, pojave, događaje i trendove koji imaju utjecaja na organizaciju i funkcioniranje sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara za period 2015-2020 godine, utvrđuju se osnovni ciljevi zaštite i spašavanja na području općine i to:

- Uspostavljanje sustava zaštite i spašavanja koji će biti u stanju odgovoriti na sve potencijalne opasnosti, na način da cjelovito i dugoročno zadovolji potrebe građana na smanjenju utjecaja prirodnih i drugih nesreća na život i zdravlje ljudi, na materijalna dobra i okoliš, a ako se dogodi nesreća da bude manje posljedica koje bi se efikasnije otklanjale.
- Praćenje suradnje među nositeljima planiranja stručno usmjeravanje aktivnosti i resursa, usklađivanje i koordinaciju u provođenju akcija zaštite i spašavanja.
- Opremanje odgovarajućih struktura zaštite i spašavanja (službe zaštite i spašavanja), čija su okosnica pravne osobe koje se u okviru redovne djelatnosti bave nekim od poslova zaštite i spašavanja, a ostale kao što su vatrogastvo, protupožarna zaštite, crveni križ i druga udruženja integrirati u jedinstven sistem zaštite i spašavanja.
- Organizacija i izgradnja djelotvornog i prilagodljivog sustava zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, usmjerenog na ostvarivanje vizije i ciljeva po svakom elementu a posebno na povećanu razinu prevencije u okviru koncepta održivog razvoja prilagođenog interesima i potrebama zaštite i spašavanja
- Dogradnja posebnog sustava zaštite i spašavanja koja će biti potrebna radi strukturalne reforme u oblasti odbrane i policije

b) Zadaci

- Popunjavanje Službe civilne zaštite kadrovima u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju,
- Uspostavljanje općinskog operativnog centra, i raditi na njegovom opremanju i obučavanju,

- Nakon donesene odluke o osnivanju službi civilne zaštite, organizirati potpisivanje odgovarajućih ugovora o međusobnim obvezama u pogledu dodatnog opremanja, obuci i sudjelovanju u akcijama zaštite i spašavanja,
- Obuka članova komisija za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća u cilju kvalitetnijeg ispunjavanja njihovih obveza,
- Opremanje struktura civilne zaštite (službe, stožeri, povjerenici, jedinice i komisija za procjenu šteta) vršit će se na osnovu potreba utvrđenih procjenom i odlukama nadležnih organa, a realizirat će se kroz planove zaštite i spašavanja nakon donošenja Programa razvoja.
- Pravovremeno planiranje odgovarajućih financijskih sredstava za nabavku, opremanje i obučavanje svih struktura zaštite i spašavanja u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju.
- Afirmacija društvenog značaja nevladinog humanitarnog sektora i organizacija civilnog društva u pružanju pomoći u spašavanju i zbrinjavanju ugroženog i nastradalog stanovništva, osiguranju humanitarne pomoći, gašenju požara i dr.

c) Načini ostvarivanja zaštite i spašavanja

- Donijeti program razvoja,
- Izvršiti usklađivanje provedbenih propisa u djelu koji se odnosi na zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara
- Donijeti nove i ažurirati postojeće planove zaštite i spašavanja,
- Osigurati punu transparentnost i odgovornost u trošenju financijskih sredstava namijenjenih za zaštitu i spašavanje.

d) Smjernice za organiziranje snaga i sredstava civilne zaštite

- Odlukom o organiziranju i funkcioniranju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih nepogoda i drugih nesreća na području općine Odžak utvrđena je nadležnost organa vlasti u obavljanju poslova iz članka 29. Zakona o zaštiti i spašavanju.
- Na osnovu procjene ugroženosti planirano je formiranje struktura civilne zaštite na području općine.
- Programom razvoja utvrdit će se preventivne i operativne mjere koje treba provoditi prije nastanka, u toku i nakon prirodne nesreće što će biti osnov za izradu plana zaštite općine.
- Kroz provođenje planova zaštite raditi na smanjenju rizika koje mogu prouzrokovati prirodne i druge nesreće većih razmjera (poplave, zemljotresi, požari i sl.)

3. Osnove za izradu Programa obučavanja i osposobljavanja u zaštiti i spašavanju

Obuka i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje obuhvata prezentiranje osnovnih i posebnih znanja o prirodnim i drugim nesrećama, obuku za prevenciju i saniranje posljedica prirodnih i drugih nesreća pripadnika jedinica civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja, stanovništva, nevladinih organizacija i privrednih društava čija djelatnost može koristiti za zaštitu i spašavanje.

Osnovni cilj obučavanja i osposobljavanja je prenošenje znanja i osposobljavanje za kvalitetno izvršavanje zadataka zaštite i spašavanja, a posebno mjera prevencije.

Do sada je vršena obuka Stožera civilne zaštite, dok obuka jedinica, službi i povjerenika civilne zaštite, nije vršena, iako su osnovani.

Program osposobljavanja za zaštitu i spašavanje obuhvata:

- članove Općinskog stožera civilne zaštite,
- lica koja profesionalno rade na poslovima civilne zaštite,
- pripadnike jedinica civilne zaštite opće namjene,
- povjerenike civilne zaštite,
- pripadnike nevladinih organizacija i udruženja koja po prirodi svoga djelovanja imaju značaj za zaštitu i spašavanje,
- stanovništvo (građane),
- učenike osnovnih i srednjih škola i studente.

Programi osposobljavanja se razlikuju prema namjeni za svaku od struktura za zaštitu i spašavanje, a pripremaju se u skladu sa procjenom ugroženosti teritorije općine od prirodnih i drugih nesreća.

Služba civilne zaštite općine će organizirati osnovno obučavanje i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje na području općine prema vlastitom operativnom planu i programu koji mora biti usklađen sa zajedničkim osnovama koje utvrđuje Federalna uprava civilne zaštite. Služba civilne zaštite općine je odgovorna za osposobljavanje pripadnika jedinice civilne zaštite opće namjene.

Općina osigurava financijska sredstva za obučavanje i vježbe svojih struktura zaštite i spašavanja iz budžeta u skladu s članom 184. Zakona o spašavanju.

4. Izvori financiranja

U procjeni ugroženosti je ocijenjeno da se u budžetu općine predviđaju budžetska sredstva za financiranje zaštite i spašavanja koja trebaju biti najviše trošena za realizaciju preventivnih mjera, odnosno u realizaciji strateških pravaca razvoja.

U Zakonu o zaštiti i spašavanju u poglavlju financiranje, točno su predviđeni izvori sredstava kao i područja ulaganja istih. Sredstva za zaštitu i spašavanje su strogo namjenska, zahtijevaju potpunu transparentnost u trošenju i mogu se koristiti isključivo za namjene utvrđene u Zakonu o zaštiti i spašavanju, Programu razvoja i godišnjim financijskim planom.

Navedena sredstva osigurati će se iz:

- budžetskih sredstava u okviru redovnog planiranja budžeta za potrebe redovne djelatnosti, u pravilu kao dio preventivnih mjera prije nastanka prirodne ili druge nesreće, kao i za otklanjanje posljedica prirodne ili druge nesreće,
- sredstva pravnih lica, dobrovoljnih priloga, međunarodne pomoći i drugih izvora utvrđenih Zakonom,
- po osnovu posebne naknade na neto plaće od 0,5% iz sredstava koja pripadaju općini, a na osnovu godišnjeg plana korištenja sredstava zaštite i spašavanja, i zadataka utvrđenih u Programu razvoja u pravilu za osiguranje materijalnih resursa, opremanje i osposobljavanje za odgovor na prirodnu i drugu nesreću,
- prema zaključcima iz Procjene ugroženosti za potrebe zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća potrebno je u godišnjem budžetu općine izdvojiti minimalna sredstva u visini od 1% godišnje.

Pored oblasti financiranja utvrđenih Zakonom o zaštiti i spašavanju ova sredstva će se moći koristiti i za sufinanciranje nekih oblasti značajnih za zaštitu i spašavanje kao što su:

- postojeću službu hitne pomoći, dobrovoljno vatrogasno društvo i drugo,
- kapacitete javnih i drugih poduzeća i pravnih lica koji se proglase službama zaštite i spašavanja odlukom nadležnog općinskog organa,
- obučavanje za potrebe zaštite i spašavanja,
- zaštitu poljoprivrednih dobara,
- zaštitu vodnih resursa,
- zaštitu šumskih resursa,
- postojeće kapacitete civilne zaštite za deminiranje i druge specijalnosti važne za zaštitu i spašavanje,
- nevladine organizacije civilnog društva su od posebnog značaja za upotpunjavanje sadržaja svih mjera zaštite i spašavanja, koje budu imale tretman službi zaštite i spašavanja.

Sve vrste ulaganja moraju biti razrađene u godišnjem financijskom planu, a realizacija tog plana mora biti predmet informiranja i verificiranja kod nadležnih organa.

Sadržaj

I UVODNE NAPOMENE	1
II POLITIKA RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA NA PODRUČJU OPĆINE ODŽAK	2
1. Vizija i ciljevi razvoja	2
1.1. Vizija razvoja	2
1.2. Ciljevi razvoja	2
2. Osnovna načela i opredjeljenja	3
3. Područja zaštite sustava zaštite i spašavanja	4
3.1. Faza smanjenja rizika koji prethodi prirodnoj i drugoj nesreći	5
3.1.1. Područje prevencije od prirodnih i drugih nesreća	5
3.1.2. Područje ublažavanja kao dio područja prevencije	6
3.1.3. Pripravnost (spremnost) za odgovor na izvanredne situacije	7
3.2. Faza odgovora i oporavka nakon prirodne ili druge nesreće obuhvaća	8
3.2.1. Odgovor	8
3.2.2. Oporavak	9
4. Provedba	10
5. Utvrđivanje strategije razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara	10
6. Financiranje Programa razvoja	10
III STRATEŠKI PRAVCI RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA SA AKCIJSKIM PLANOVIMA NJIHOVE REALIZACIJE	11
A. akcijski planovi	11
B. Konkretni strateški pravci s akcijskim planovima	12
1) Program osiguranja minimalnih sredstava robnih rezervi i drugih rezervi za potrebe zaštite spašavanja ljudi za slučaj prirodne i druge nesreće	12
2) Program zaštite od epidemija	13
3) Program zaštite od epizootija	14
4) Program zaštite od poplava	15
5) Program zaštite šuma	16
6) „Utjecaj radiološko-kemijsko-bioloških (rkb) agensa i mjere za saniranje posljedica po ljude i okoliš“ – program	18
7) „Zaštita od potresa, mjere i postupci za smanjenje ugrožavanja“-projekt	19
8) „Zaštita od odrona tla, mjere i postupci za smanjenje rizika“ – projekt	20
9) „Izrada katastra izvorišta vode za piće“ – projekt	21
10) „Izrada katastra područja ugroženog opasnim otpadom s akcentom na poljoprivredno zemljište“- projekt	22
11) „Procjena resursa županije i općine za potrebe zaštite i spašavanja“- projekt	24
12) „Uspostavljanje operativnih centara civilne zaštite“ – projekt	25
13) Protupožarna zaštita i vatrogastvo kao dio sistema za zaštitu i spašavanje	27
14) „Obučavanje i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje“ – projekt	27
15) „Odnosi s javnošću u zaštiti i spašavanju“ – projekt	28
16) „Stanje objekata kulturne baštine i načini njihove zaštite u prirodnim i drugim nesrećama“ –projekt	29
IV POSEBNI DOKUMENTI O SADAŠNJEM STANJU RAZVOJA SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA I NAČINA REALIZACIJE ZADATAKA IZ PROGRAMA RAZVOJA U POJEDINIM OBLASTIMA	31

1. Zaključci iz procjene ugroženosti	31
2. Zaključci po pojedinim opasnostima	31
a) Poplave	31
b) Rizik od mina i neeksplozivnih ubojitih sredstava (NUS)	31
c) Požari	31
d) Potres	32
e) Odronjavanje i klizanje tla	32
f) Visoki snijeg i snježni nanosi	32
g) Suša i olujni vjetrovi	32
h) Tuča	33
i) Oluja i mraz	33
Masovne pojave ljudskih, životinjskih i biljnih bolesti:	33
a) Epidemije - Zarazne bolesti ljudi	33
b) Epizootije – Zarazne bolesti životinja	33
c) Biljne bolesti i štetočine u šumama	34
d) Radioaktivno i drugo onečišćenje zraka, vode i tla	34
e) Onečišćenje zraka	34
f) Onečišćenje vode	34
g) Onečišćenje tla	35
3. Snage civilne zaštite i materijalno-tehnička sredstva predviđena za angažiranje na zadacima zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća	35
4. Stanje organiziranosti, popunjenosti i opremljenosti informacijskog i komunikacijskog sistema u funkciji podrške upravljanju akcijama zaštite i spašavanja	35
5. Potrebna financijska sredstva	35
6. Podaci o stanju organiziranosti civilne zaštite i dostignuti stupanj zaštite i spašavanja od pojedinih prirodnih i drugih nesreća	36
a) Operativni centar civilne zaštite	36
b) Operativni stožer civilne zaštite	36
c) Službe zaštite i spašavanja	36
d) Jedinice civilne zaštite	37
e) Komisija za procjenu šteta	37
f) Civilno društvo i nevladine organizacije	37
7. Dostignuti stupanj zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća	37
V PLANSKE PREVENTIVNE MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	37
1. Prevencija kroz mjere i aktivnosti	38
a) Poplave i spašavanje na vodi i pod vodom	38
b) Požari	38
c) Rizik od mina	39
d) Potres	39
e) Odronjavanje i klizanje tla	39
f) Visoki snijeg i snježni nanosi	39
g) Suša	39
Masovne pojave ljudskih, životinjskih i biljnih bolesti	39
a) Epidemije	39
b) Epizootije	40
c) Biljne bolesti i štetočine	40
d) Zaštita šuma	40
e) Radijacijsko-kemijsko-biološka zaštita (RKB)	40

f) Zaštita okoliša	41
2. Osnovni ciljevi, zadaci i načini ostvarivanja zaštite i spašavanja sa smjernicama za organiziranje snaga i sredstava zaštite i spašavanja	41
a) Osnovni ciljevi	41
b) Zadaci	41
c) Način ostvarivanja zaštite i spašavanja	42
d) Smjernice za organiziranje snaga i sredstava civilne zaštite	42
3. Osnove za izradu Programa obučavanja i osposobljavanja u zaštiti i spašavanju	42
4. Izvori financiranja	43